

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 1045

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 10 decembrie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 497 din 17 iulie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală	2–4
Decizia nr. 649 din 24 octombrie 2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 153 alin. (3) și art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum acestea au fost modificate prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47 din 5 septembrie 2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților	5–13
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
937. — Hotărâre pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată	14
938. — Hotărâre privind suplimentarea bugetului Ministerului Muncii și Justiției Sociale din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2018	15
939. — Hotărâre pentru modificarea art. 19 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 1.179/2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat în sectorul creșterii animalelor, precum și pentru modificarea art. 11 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 9/2018 privind aprobarea schemei „Ajutor de <i>minimis</i> pentru aplicarea programului de susținere a crescătorilor de porci din rasele Bazna și/sau Mangalița în vederea producerii cărnii de porc”	15
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
208. — Ordin al președintelui Agenției Naționale pentru Resurse Minerale privind aprobarea Contractului-cadru pentru transportul țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului pentru anul 2019	16–32

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 497**

din 17 iulie 2018

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor
art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 466 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Gregorian Bivolaru, alias Magnus Auroldsson, în Dosarul nr. 2.081/85/2016 al Tribunalului Sibiu — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.470D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens, arată că dispozițiile de lege criticate se întemeiază pe jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat că nu există nicio incompatibilitate între judecarea în lipsă a inculpatului și dreptul la un proces echitabil — în componenta referitoare la prezența personală a inculpatului la judecarea cauzei în vederea exercitării dreptului la apărare —, dacă se stabilește în mod neechivoc că acesta a renunțat în mod voit la prezentarea în fața instanței. Curtea de la Strasbourg a reținut, totodată, că examinarea îndeplinirii condiției referitoare la renunțarea voluntară este apanajul instanței naționale. Așadar, judecătorului îi revine sarcina de a stabili dacă petentul a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei, astfel că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 24 octombrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.081/85/2016, **Tribunalul Sibiu — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 466 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată

de Gregorian Bivolaru, alias Magnus Auroldsson, cu ocazia soluționării unei cereri de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală încalcă accesul liber la justiție, dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare, în măsura în care nu se consideră judecată în lipsă și persoana condamnată care, având cunoștință de proces, a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei, dar și-a desemnat un apărător ales, ce s-a prezentat oricând în cursul procesului. Menționează că dreptul de acces la justiție este o componentă fundamentală a dreptului la un proces echitabil, iar acest acces trebuie să fie concret și efectiv. Invocă în acest sens jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 9 octombrie 1979, pronunțată în *Cauza Airey împotriva Irlandei*, și Hotărârea din 24 aprilie 2008, pronunțată în *Cauza Kemp și alții împotriva Luxemburgului*). De asemenea, Curtea de la Strasbourg a statuat că, deși în art. 6 paragraful 1 din Convenție nu se menționează expres posibilitatea inculpatului de a lua parte la propria judecată, acest aspect decurge din obiectul și scopul întregului articol. De altfel, drepturile garantate de prevederile art. 6 paragraful 3 lit. c), d) și e) din Convenție nu pot fi exercitate decât prin prezentarea inculpatului la judecarea cauzei. Deși prevederile art. 6 din Convenție nu sunt încălcate de fiecare dată când inculpatul este condamnat în lipsă, totuși se poate discuta despre o denegare de justiție în momentul în care condamnatului respectiv îi este refuzată rejudecarea, deși nu a renunțat în mod neechivoc la dreptul său de a participa la judecarea cauzei (Hotărârea din 1 martie 2006, pronunțată în *Cauza Sejdivic împotriva Italiei*, paragrafele 81—84 și 86). Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat, în jurisprudența sa, că judecarea în lipsă este posibilă doar atunci când se poate stabili, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că acuzatul a renunțat în mod neechivoc la dreptul de a participa în persoană la propriul proces (Hotărârea din 18 mai 2004, pronunțată în *Cauza Somogyi împotriva Italiei*, paragraful 73). Autorul excepției arată că rejudecarea are ca finalitate oferirea posibilității celui condamnat și apoi extrădat să-și exercite dreptul la apărare în toată plenitudinea lui, cu respectarea principiului contradictorialității. În condițiile în care cel extrădat s-a aflat în imposibilitate de a lua contact cu apărătorul său, este evident că nu a existat o colaborare între client și avocat, acesta din urmă neavând cum să stabilească o strategie pertinentă cu privire la modul în care trebuie să exercite o apărare eficientă celui judecat în cauză. Chiar dacă, din punct de vedere

procedural, apărătorul poate depune eforturi susținute pentru a da eficiență dreptului la apărare, în sensul că veghează ca normele de procedură să fie respectate cu strictețe, din punctul de vedere al esenței cauzei, avocatul nu poate totuși să ofere consistență dreptului la apărare, având în vedere că nu cunoaște desfășurarea reală a faptelor pentru care clientul său a fost trimis în judecată și poziția acestuia cu privire la aspectele imputate. În aceste condiții, nu se poate susține că persoana condamnată în lipsă, deși a avut apărător, beneficiază de o apărare specializată. Consideră că, prin judecarea în contumacie, cel condamnat a fost privat și de un alt element esențial care intră în conținutul dreptului la apărare, respectiv de dreptul de a proba netemeinicia probelor administrate în vederea demonstrării vinovăției sale, inculpatul fiind singurul care, datorită informațiilor și datelor pe care le cunoaște, poate demonstra lipsa de temeinicie a acestora. Astfel, este indiscutabil faptul că, prin rejudecarea cauzei, s-ar maximiza efectele principiului aflării adevărului, având în vedere că, datorită elementelor și datelor noi pe care inculpatul le poate aduce în fața instanței de judecată, există posibilitatea ca întreaga stare de fapt reținută în cauză să fie esențialmente modificată, iar, în final, să se constate netemeinicia hotărârii de condamnare. Așadar, apreciază că procedura redeschiderii procesului penal trebuie să fie aplicabilă și în situația în care persoana condamnată, judecată în lipsă, a beneficiat pe întreaga durată a procesului penal de un apărător ales, angajat personal. Prin faptul de a nu se considera ca fiind judecată în lipsă persoana condamnată care și-a desemnat un apărător ales care s-a prezentat oricând în cursul procesului penal, legiuitorul a reglementat o limitare a accesului liber la justiție, limitare care nu este proporțională cu scopul legitim urmărit. Astfel, arată că nu există un raport rezonabil de proporționalitate între, pe de o parte, cerințele de interes general referitoare la buna administrare a justiției — prin evitarea introducerii unor cereri de redeschidere a procesului penal în mod abuziv — și, pe de altă parte, protecția dreptului fundamental de acces liber la justiție.

6. **Tribunalul Sibiu — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, dispozițiile art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală fiind în acord cu prevederile art. 21 și ale art. 24 din Constituție. Astfel, impunerea anumitor condiții pentru aplicarea unei proceduri speciale nu constituie o limitare a accesului la justiție. De asemenea, consideră că textul criticat nu restrânge dreptul la apărare al părților, fiind o normă cu caracter general.

7. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă. Invocă în acest sens considerentele Deciziei nr. 99 din 13 februarie 2007, prin care Curtea Constituțională a respins, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 522¹ din Codul de procedură penală din 1968 privind rejudecarea celor judecați în lipsă în caz de extrădare. Apreciază că respectivele considerente sunt valabile, *mutatis mutandis*, și în ceea ce privește textul de lege criticat în prezenta

cauză. Astfel, arată că autorul excepției nu critică dispozițiile art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală pentru ceea ce conțin acestea, ci pentru ceea ce nu conțin, în sensul că nu permit și altor categorii de persoane condamnate decât cele prevăzute de lege lata să ceară redeschiderea procesului penal, mai precis inculpaților judecați în contumacie care s-au sustras judecării. Totodată, invocă și considerentele deciziilor nr. 712 din 27 octombrie 2015 și nr. 736 din 3 noiembrie 2015, prin care Curtea Constituțională a respins, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 466 alin. (1) și (2) din noul Cod de procedură penală. Consideră că rațiunile care au fundamentat soluția din deciziile nr. 712 din 27 octombrie 2015 și nr. 736 din 3 noiembrie 2015 sunt valabile și cu privire la cauza de față, întrucât și prezenta excepție de neconstituționalitate a fost invocată tot într-o speță în care hotărârea de condamnare a fost pronunțată în primă instanță anterior intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală.

9. **Avocatul Poporului** precizează că își menține punctul de vedere reținut în deciziile Curții Constituționale nr. 712 din 27 octombrie 2015 și nr. 736 din 3 noiembrie 2015, în sensul că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art. 466 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură penală. Din notele scrise ale autorului excepției, depuse în motivarea criticii, reiese că aceasta privește, în realitate, numai dispozițiile art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală, modificate prin art. 102 pct. 276 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 14 august 2013. Prin urmare, Curtea se va pronunța numai asupra dispozițiilor art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins: „*Nu se consideră judecată în lipsă persoana condamnată care și-a desemnat un apărător ales ori un mandatar, dacă aceștia s-au prezentat oricând în cursul procesului, [...]*”.

13. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil și ale art. 24 referitor la dreptul la apărare,

precum și a prevederilor art. 6 referitor la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta a fost ridicată cu ocazia soluționării unei cereri de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate. Autorul excepției susține că absența sa de la soluționarea cauzei s-a datorat unui caz de forță majoră, întrucât exista riscul ca, din cauza convingerilor sale religioase, să fie supus unor persecuții foarte grave dacă s-ar fi întors în România.

15. Astfel, Curtea reține că autorul excepției de neconstituționalitate critică dispozițiile art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală pe motiv că nu este considerată judecată în lipsă persoana condamnată care, având cunoștință de proces, a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei, dar și-a desemnat un apărător ales, ce s-a prezentat oricând în cursul procesului.

16. Curtea observă că aspectul lipsei justificate de la judecarea cauzei trebuie verificat cu privire la întreaga desfășurare a procesului penal, întrucât, în caz contrar, inculpații ar fi încurajați să se sustragă de la faza de judecată, știind că, în cazul în care vor fi prinși, vor putea solicita rejudecarea cauzei. Statul nu poate fi obligat să redeschidă procesul penal și să cheltuiască alte resurse materiale doar pentru că inculpatul, cu bunăștiință, nu s-a prezentat la judecarea cauzei, astfel că instanța trebuie să verifice cauza contumaciei, lipsa inculpatului netrebuind să fie imputabilă acestuia.

17. Din actele Dosarului nr. 2.081/85/2016 al Tribunalului Sibiu — Secția penală, Curtea constată că instanța — care a respins cererea de redeschidere a procesului penal, întrucât petentul nu poate fi considerat o persoană judecată în lipsă - a reținut faptul că acesta nu a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei (filele 9—11 din Sentința penală nr. 123 din 11 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.081/85/2016 al Tribunalului Sibiu — Secția penală, rămasă definitivă prin Decizia nr. 203 din 8 martie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 2.081/85/2016 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția penală).

20. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Gregorian Bivolaru, alias Magnus Auroldson, în Dosarul nr. 2.081/85/2016 al Tribunalului Sibiu — Secția penală.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Sibiu — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 iulie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

18. Prin urmare, dispozițiile art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală — care nu recunosc calitatea de persoană judecată în lipsă persoanei condamnate care, având cunoștință de proces, a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei, dar și-a desemnat un apărător ales, ce s-a prezentat oricând în cursul procesului — nu au legătură cu soluționarea cauzei. Or, potrivit prevederilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești [...] privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei[...]*”. Curtea a statuat, în jurisprudența sa, că „*legătura cu soluționarea cauzei*” presupune atât aplicabilitatea dispozițiilor de lege criticate în cauza dedusă judecării, cât și relevanța excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele impuse de dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992. Prin urmare, condiția incidenței textului de lege criticat în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești nu trebuie analizată *in abstracto*, ci trebuie verificat, în primul rând, interesul procesual al invocării excepției de neconstituționalitate, mai ales prin prisma efectelor unei eventuale constatări a neconstituționalității dispozițiilor de lege criticate (Decizia nr. 438 din 8 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 600 din 12 august 2014, paragraful 15, Decizia nr. 465 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 29 octombrie 2014, paragraful 20, Decizia nr. 329 din 11 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 738 din 14 septembrie 2017, paragraful 14, și Decizia nr. 462 din 27 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 762 din 25 septembrie 2017, paragraful 13).

19. Așadar, ținând cont de prevederile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 466 alin. (2) fraza a doua teza întâi din Codul de procedură penală este inadmisibilă.

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 649

din 24 octombrie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 153 alin. (3) și art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum acestea au fost modificate prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47 din 5 septembrie 2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea sesizării de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 153 alin. (3) și art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum acestea au fost modificate prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47 din 5 septembrie 2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților, sesizare formulată de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România, în temeiul prevederilor art. 146 lit. c) din Constituție și ale art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr. 2/8.104 din 12 septembrie 2018, secretarul general al Camerei Deputaților a transmis Curții Constituționale sesizarea formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 7.778 din 12 septembrie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.309C/2018.

3. În motivarea sesizării de neconstituționalitate autorii acesteia susțin că art. 153 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, introdus prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018, potrivit căruia „În dezbaterile parlamentare, deputații nu adoptă comportamente și limbaje denigratoare, rasiste sau xenofobe și nici nu desfășoară pancarte sau bannere”, contravine prevederilor art. 30 alin. (1) și (2) din Constituție, care consacră libertatea de exprimare. Astfel, dacă prima teză a normei exprimă un deziderat general acceptat de normalitate și bunăvoință, nu același lucru se poate afirma despre cea de-a doua, care interzice deputaților să afișeze pancarte și să desfășoare bannere, indiferent care ar fi mesajele inscripționate, îngrădindu-le astfel dreptul la liberă exprimare, astfel cum a fost consacrat de Constituție și de numeroase tratate internaționale privind drepturile omului la care România este parte.

4. Pe lângă libertatea de exprimare, care aparține tuturor cetățenilor, Curtea Constituțională a reținut că, „în domeniul dreptului parlamentar, principala consecință a naturii electivă a mandatului reprezentativ și a pluralismului politic o constituie principiul pe care doctrina l-a consacrat în mod sugestiv *majoritatea decide, opoziția se exprimă*. Majoritatea decide, întrucât, în virtutea mandatului reprezentativ primit de la popor, opinia majoritară este prezumată că reflectă sau corespunde opiniei majoritare a societății. Opoziția se exprimă ca o consecință a aceluiași mandat reprezentativ care fundamentează dreptul inalienabil al minorității politice de a-și

face cunoscute opțiunile politice și de a se opune, în mod constituțional și regulamentar, majorității aflate la putere”. În accepțiunea Curții Constituționale, „acest principiu presupune ca prin organizarea și funcționarea Camerelor Parlamentului să se asigure ca majoritatea să decidă numai după ce opoziția s-a exprimat, iar decizia pe care aceasta o adoptă să nu fie obstrucționată în cadrul procedurilor parlamentare. Regula majorității implică, în mod necesar, în cadrul procedurilor parlamentare, evitarea oricăror mijloace care ar conduce la o manifestare abuzivă din partea majorității sau a oricăror mijloace obstrucționiste care ar avea drept scop împiedicarea desfășurării normale a procedurii parlamentare” (Decizia nr. 250 din 19 aprilie 2018).

5. Pentru deputați, în calitatea lor de reprezentanți aleși ai poporului român, posibilitatea de a se exprima prin mai multe modalități în timpul dezbaterilor este esențială, mai ales în cazul celor aflați în opoziție, care nu pot influența prin voturile lor materializarea opțiunilor politice ale majorității și care de multe ori sunt împiedicați în mod abuziv să critice partidele aflate la putere atunci când primesc cuvântul la tribuna sălii de plen, prin închiderea microfonului de către președintele ședinței. În condițiile în care mesajele inscripționate nu sunt denigratoare, rasiste sau xenofobe, iar afișarea pancartelor sau desfășurarea bannerelor nu perturbă ședințele plenului, altfel decât prin lezarea orgoliilor colegilor criticați, interzicerea acestor modalități de exprimare pașnică și neobstrucțivă reprezintă o cenzură nejustificată, incompatibilă cu dreptul fundamental cetățenesc și cu principiul de drept parlamentar menționate mai sus.

6. Pe de altă parte, art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, introdus prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018, potrivit căruia „(1) Abaterile de la regulamentul atrag următoarele sancțiuni: [...] g) fără a aduce atingere dreptului de vot în ședința de plen și sub rezerva respectării stricte a regulilor de conduită, suspendarea temporară a participării deputatului la o parte sau la toate activitățile Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între două și treizeci de zile lucrătoare”, contravine prevederilor art. 2 alin. (1), art. 61 alin. (1), art. 69 alin. (1) și art. 70 alin. (1) teza întâi din Constituție.

7. În sistemul constituțional românesc, suveranitatea națională se exprimă la nivelul autorităților statului prin suveranitatea Parlamentului, deoarece poporul, alcătuit din totalitatea cetățenilor români, nu participă la exercitarea puterii de stat în mod direct și nemijlocit, ci prin intermediul unor reprezentanți, cărora le este încredințat un mandat pentru o perioadă limitată, prin intermediul alegerilor. Acest mod de instaurare și exercitare a puterii de stat poartă denumirea de democrație reprezentativă.

8. Dintre toate autoritățile statului Parlamentul reprezintă sediul democrației, locul comun al intersectării intereselor politice, al dezbaterilor contradictorii cu privire la modul de soluționare a problemelor sociale și la aplanarea conflictelor

majore care apar în societate. Ca organ reprezentativ suprem al poporului român și unică autoritate legiuitoare a țării, Parlamentul trebuie să exprime voința alegătorilor săi, să vegheze la satisfacerea intereselor fiecărui cetățean în interiorul și în afara granițelor țării și la respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale fiecărei persoane aflate pe teritoriul național.

9. Cu toate că mandatul parlamentar nu este definit prin Constituție sau regulamentele parlamentare, în doctrina de drept constituțional această noțiune este explicată ca fiind o funcție publică cu care membrii Camerelor legislativului sunt învestiți prin alegere, al cărei conținut este determinat prin Legea fundamentală și în virtutea căreia fiecare deputat sau senator, reprezentând națiunea, concură la exercițiul suveranității naționale. Atât intrarea în exercițiul mandatului, cât și încetarea calității de parlamentar sunt reglementate prin Constituție, care enumeră limitativ situațiile de finalizare a mandatului, respectiv întrunirea legală a Camerelor nou-alese, demisia, pierderea drepturilor electorale, incompatibilitatea și decesul.

10. În acest context, introducerea unei sancțiuni disciplinare constând în suspendarea participării deputatului la o parte sau la toate activitățile Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între două și treizeci de zile lucrătoare reprezintă o obstrucționare incompatibilă cu Legea fundamentală a exercitării mandatului cu care acesta a fost investit prin voturile exprimate de cetățenii români la alegerile parlamentare.

11. Având în vedere că la Camera Deputaților zilele lucrătoare sunt în număr de 4 pe săptămână, de luni până joi, ziua de vineri fiind rezervată activităților din cadrul cabinetelor parlamentare deschise în circumscripțiile electorale, rezultă că sancțiunea maximă îl împiedică pe deputat să își îndeplinească atribuțiile constituționale timp de aproximativ 2 luni calendaristice, ceea ce reprezintă peste 4% din durata totală a mandatului său și peste 11% din perioada activă a acestuia, care nu include lunile de vacanță parlamentară.

12. Chiar dacă prima parte a textului criticat proclamă inviolabilitatea dreptului de vot al deputatului în ședința de plen a Camerei din care face parte, sintagma următoare „sub rezerva respectării stricte a regulilor de conduită” nu poate fi interpretată, în contextul dat, altfel decât ca o excepție de la această regulă, având în vedere că ultima parte se referă strict la sancțiune, care în mod evident nu se poate aplica „sub rezerva respectării stricte a regulilor de conduită”, ci tocmai în ipoteza contrară, a săvârșirii unor abateri disciplinare. Așadar, în forma actuală, deputaților le poate fi interzis inclusiv dreptul fundamental specific activității de legiferare, acela de a vota propunerile legislative și proiectele de lege asupra cărora Camera Deputaților este investită să se pronunțe, ca for de reflecție sau decizional, după caz.

13. În orice caz, nu trebuie subestimată nici gravitatea unei sancțiuni disciplinare constând în interzicerea participării deputatului la celelalte activități ale Parlamentului, în special la ședințele comisiilor parlamentare de specialitate din care face parte, ale căror rapoarte și avize prezintă o importanță deosebită, deoarece conturează într-o foarte mare măsură deciziile plenului Camerei Deputaților.

14. Referindu-se la comisiile parlamentare, Curtea Constituțională a reținut că acestea sunt „organe interne de lucru ale Camerelor Parlamentului a căror activitate are caracter pregătitor pentru o oferii forului deliberativ toate elementele necesare adoptării deciziei”. În privința forței actelor pe care comisiile parlamentare le emit, instanța de contencios constituțional a constatat că „natura juridică a rapoartelor sau avizelor adoptate de acestea este aceea a unui act preliminar, cu caracter de recomandare, adoptat în scopul de a sugera o anumită conduită, sub aspect decizional, plenului fiecărei Camere sau Camerelor reunite” (Decizia nr. 209 din 7 martie 2012).

15. Cu toate că puterea de decizie în plan legislativ aparține în exclusivitate plenului Camerelor Parlamentului, nu se poate ignora faptul că, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, forurile deliberative își însușesc întocmai opțiunile și amendamentele exprimate în cadrul ședințelor comisiilor parlamentare de specialitate, astfel că împiedicarea deputaților să participe la lucrările acestor organe de lucru este de natură să producă efecte similare din perspectiva gravității.

16. În plus, prevederile criticate trebuie analizate în strânsă legătură cu cele ale art. 243 alin. (2) și art. 248 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților, conform cărora competența de aplicare a sancțiunii aparține Biroului permanent al Camerei Deputaților, la propunerea Comisiei juridice, de disciplină și imunități. Întrucât configurația politică a comisiilor parlamentare de specialitate este similară celei a plenului Camerei Deputaților, imparțialitatea acestora în activitatea de cercetare a abaterilor disciplinare, respectiv de individualizare și aplicare a sancțiunilor, se află și va rămâne în continuare sub semnul întrebării, fiind de așteptat ca deputații din opoziție să fie aspru pedepsiți pentru abaterile de gravitate redusă, iar deputații de la putere să fie absolviți de orice consecințe sau pedepsiți mai mult simbolic pentru abaterile de gravitate majoră.

17. Pe de altă parte, referindu-se la autonomia regulamentară, principiu în baza căruia cele două Camere ale Parlamentului pot dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare, Curtea Constituțională a statuat că aceasta „constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice și poate opera exclusiv în cadrul limitelor stabilite de Legea fundamentală. Autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar, abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului sau a normelor imperative privind procedura parlamentară. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale forului legislativ și trebuie interpretate și aplicate cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală” (Decizia nr. 261 din 8 aprilie 2015).

18. Nu în ultimul rând, prezintă relevanță și Decizia nr. 81 din 27 februarie 2013, prin care Curtea Constituțională a soluționat o sesizare de neconstituționalitate a unei legi de modificare și completare a Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, prin care era introdusă o nouă sancțiune, constând în „*interzicerea participării la lucrările Camerei din care face parte deputatul sau senatorul pe o perioadă de cel mult 6 luni*” pentru parlamentarii aflați în conflict de interese. În considerentele deciziei, instanța de contencios constituțional a statuat că îndatoririle parlamentarului „se exercită în mod continuu, din momentul la care acesta intră în exercițiul mandatului, până la data încetării calității de deputat sau de senator, legiuitorul trebuind ca, prin reglementările pe care le adoptă, să nu împiedice îndeplinirea acestora. Participarea la ședințele Camerei din care face parte deputatul sau senatorul constituie o îndatorire de esență mandatului parlamentar, astfel cum rezultă din întregul ansamblu al dispozițiilor constituționale care reglementează Parlamentul, cuprinse în titlul III capitolul I al Legii fundamentale. [...] Prin urmare, împiedicarea deputatului sau senatorului de a participa la ședințele Camerei din care face parte, pe o perioadă ce reprezintă jumătate de an din cei patru ani ai mandatului Camerei, constituie o măsură de natură să îl împiedice să își realizeze mandatul dat de alegători. În considerarea faptului că fiecare parlamentar reprezintă națiunea în întregul ei, trebuie asigurate condiții de exercitare efectivă a mandatului, condiții ce trebuie avute în vedere și la reglementarea sancțiunilor disciplinare”.

19. Prin urmare, Curtea Constituțională a constatat că textul de lege prin care era instituită sancțiunea respectivă contravine

prevederilor cuprinse în art. 1 alin. (3) și (5), art. 2 alin. (1), art. 61 alin. (1) teza întâi, art. 69 alin. (1) și în art. 70 din Legea fundamentală, „care configurează regimul mandatului parlamentar în concordanță cu exigențele statului de drept”.

20. Prin Adresa nr. 2/8.335 din 19 septembrie 2018, secretarul general al Camerei Deputaților a transmis Curții Constituționale sesizarea formulată de Grupul parlamentar al Partidului Național Liberal referitoare la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum acestea au fost modificate prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47 din 5 septembrie 2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților.

21. Sesizarea a fost formulată în temeiul art. 146 lit. c) din Constituție și al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 7.909 din 19 septembrie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr. 1.332C/2018.

22. **În motivarea sesizării de neconstituționalitate** autorii acesteia susțin, cu privire la admisibilitatea cererii, că Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018 vizează aspecte ce țin de organizarea și funcționarea unei autorități de rang constituțional și afectează valorile, regulile și principiile constituționale stabilite de art. 1 alin. (5) și art. 61 alin. (1) din Constituție, instanța de contencios constituțional putând controla constituționalitatea hotărârilor Camerei Deputaților fără ca prin aceasta să fie afectat principiul autonomiei parlamentare.

23. Autorii sesizării arată că, anterior modificării operate asupra dispozițiilor Regulamentului Camerei Deputaților, criticate în prezenta cauză, la data de 13 februarie 2013, prin dispozițiile art. 1 pct. 14 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, legiuitorul a optat pentru introducerea art. 19¹ în legea menționată, cu următorul conținut: „*Deputatul sau senatorul se sancționează disciplinar cu interzicerea participării la lucrările Camerei din care face parte deputatul sau senatorul pe o perioadă de cel mult 6 luni.*” Norma a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 27 februarie 2013, Curtea reținând că „reprezentativitatea mandatului parlamentar, așa cum este stabilită de dispozițiile din Legea fundamentală citate, are importante consecințe juridice. Una dintre acestea se referă la îndatoririle parlamentarului, care se exercită în mod continuu, din momentul la care acesta intră în exercițiul mandatului, până la data încetării calității de deputat sau de senator, legiuitorul trebuind ca, prin reglementările pe care le adoptă, să nu împiedice îndeplinirea acestora. Participarea la ședințele Camerei din care face parte deputatul sau senatorul constituie o îndatorire de esență mandatului parlamentar, astfel cum rezultă din întregul ansamblu al dispozițiilor constituționale care reglementează Parlamentul, cuprinse în titlul III capitolul I al Legii fundamentale. Aceasta este reglementată expres de Legea nr. 96/2006 privind statutul deputaților și al senatorilor în art. 29 alin. (1) — text care nu a suferit modificări prin legea supusă controlului de constituționalitate, fiind caracterizată de legiuitor ca fiind o obligație legală, morală și regulamentară. Prin urmare, împiedicarea deputatului sau senatorului de a participa la ședințele Camerei din care face parte, pe o perioadă ce reprezintă jumătate de an din cei patru ani ai mandatului Camerei, constituie o măsură de natură să îl împiedice să își realizeze mandatul dat de alegători. În considerarea faptului că fiecare parlamentar reprezintă națiunea în întregul ei, trebuie asigurate condiții de exercitare efectivă a mandatului, condiții ce trebuie avute în vedere și la reglementarea sancțiunilor disciplinare”.

24. Ulterior, la data de 1 iulie 2013, Parlamentul României a reluat procedura legislativă și a modificat dispozițiile alin. (1) al art. 19¹ din Legea nr. 96/2006, înlocuind norma declarată neconstituțională, referitoare la interzicerea participării unui parlamentar la ședințele Camerei din care face parte, cu o sancțiune pecuniară.

25. Revenind la norma criticată în prezenta cauză, autorii sesizării susțin că legiferarea unei dispoziții declarate anterior neconstituțională constituie o încălcare a dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, care dispun că „*Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor*”. În concordanță cu motivarea Deciziei nr. 81 din 27 februarie 2013, dispozițiile reglementate de pct. 7 din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018, cu referire la art. 243 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților, sunt neconstituționale, deoarece încalcă atât „prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) și (5), art. 2 alin. (1), art. 61 alin. (1) teza întâi, art. 69 alin. (1) și în art. 70, texte care configurează regimul mandatului parlamentar în concordanță cu exigențele statului de drept”, cât și dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, care consacră caracterul obligatoriu *erga omnes* al deciziilor Curții Constituționale.

26. În temeiul art. 27 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională a solicitat punctul de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților asupra sesizărilor de neconstituționalitate.

27. **Biroul permanent al Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere, în Dosarul nr. 1.309C/2018, prin Adresa nr. 2/8.608 din 26 septembrie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 8.068 din 26 septembrie 2018, în care susține netemeinicia criticilor de neconstituționalitate.

28. Cu referire la încălcarea art. 30 alin. (1) și (2) din Constituție, în ceea ce privește principiul libertății de exprimare, Biroul permanent al Camerei Deputaților arată că „legiuitorul constituant a reglementat, sub aspect material, mai multe aspecte cu privire la tematica subiectului, precum importanța libertății de exprimare, conținutul și titularii libertății de exprimare, necesitatea instituirii controlului de proporționalitate a limitelor de exprimare, limitele impuse de apărarea drepturilor și libertăților altei persoane, limitele impuse de apărarea unui interes public, răspunderea pentru depășirea limitelor libertății de exprimare, precum și o scurtă trimitere la delictele de presă, care se stabilesc prin lege infraconstituțională”. Astfel, potrivit art. 30 alin. (1) din Legea fundamentală, „libertatea de exprimare și libertatea creațiilor sunt inviolabile. Dar dispozițiile art. 30 trebuie interpretate în mod sistematic, atât prin prisma conexiunilor indisolubile dintre prevederile înscrise în cele 8 alineate, cât și prin raportare la celelalte dispoziții constituționale. Ca urmare a acestei interpretări, remarcăm că acestea nu sunt drepturi absolute. Constatăm astfel că exercitarea acestor libertăți nu este nelimitată, aspect pe care autorii sesizării par că îl ignoră. Însuși legiuitorul constituant a prevăzut, în alin. (6) și (7) ale aceluiași articol, mai multe limitări ale libertății de exprimare, limitări care sunt determinate de respectarea și protejarea altor interese fundamentale. Din examinarea sistematică a prevederilor constituționale respective rezultă că acestea pot fi încadrate în două mari categorii de interese, fiind vorba despre interese individuale și interese colective. Ca urmare, o categorie importantă de limite ale libertății de exprimare este aceea care vizează apărarea drepturilor și libertăților recunoscute altei persoane. În acest sens, alin. (6) al art. 30 din Constituție prevede că libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”.

29. Biroul permanent al Camerei Deputaților constată, cu caracter general, că toate aceste valori enumerate expres de textul constituțional „pot fi încadrate în principiul general recunoscut de Constituție privind dreptul la viață privată al persoanei. Prin conținutul lor, acestea reprezintă elemente de conținut ale acestui drept fundamental al omului. Ca urmare a acestei interdependențe, ori de câte ori se pune problema limitării libertății de exprimare în temeiul art. 30 alin. (6) din Legea fundamentală, în drept, ca și în fapt, poate apărea un conflict între cele două libertăți ocrotite în egală măsură de Constituția României. Dispozițiile regulamentare contestate au în vedere deopotrivă atât asigurarea libertății de exprimare, cât și respectarea dreptului persoanei la viață privată, prin excluderea comportamentului și limbajului denigrator, rasist sau xenofob și prin interdicția de a utiliza în acest scop pancarte sau bannere. Frecvența și gravitatea abuzurilor manifestate în ședințele de plen ale forului legislativ au determinat adoptarea de măsuri necesare pentru respectarea demnității, onoarei, vieții particulare a persoanei și a dreptului la propria imagine. Într-o societate democratică exercitarea libertății de exprimare comportă în mod corelativ îndatoriri și responsabilități și de aceea poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau chiar sancțiuni, în deplină concordanță cu prevederile constituționale și cu dispozițiile art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului”.

30. Biroul permanent al Camerei Deputaților susține că o altă categorie importantă de limite care pot fi impuse libertății de exprimare sunt cele determinate de necesitatea apărării unui interes public, situație prevăzută expres de art. 30 alin. (7) din Constituție. Din perspectiva acestor dispoziții constituționale, „Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri”. Legiitorul constituant a dispus așadar ca prin norme infraconstituționale să se reglementeze dispoziții referitoare la elementele de interes public cuprinse în enumerarea de la art. 30 alin. (7). Iar dispoziția regulamentară contestată este expresia juridică a aplicării dispoziției constituționale menționate, corelativ dispozițiilor art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului.

31. Cu referire la încălcarea art. 2 alin. (1), art. 61 alin. (1), art. 69 alin. (1) și a art. 70 din Constituție, Biroul permanent al Camerei Deputaților arată că, „pentru a se asigura parlamentarilor cadrul necesar exercitării mandatului obținut, în condițiile obișnuite ale activității legislative într-un mediu democratic, aceștia trebuie să dispună de un cadru normativ corespunzător realizării atribuțiilor fundamentale. Astfel, Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reglementează sistemul măsurilor de protecție a mandatului parlamentar, în care putem include incompatibilitățile, interdicțiile, imunitățile și regimul disciplinar propriu. În acest mod, statutul deputaților și al senatorilor, completat de acest sistem de protecție, are ca scop asigurarea independenței parlamentarilor contra oricărei influențe externe, indiferent de natura acesteia și desfășurarea activității parlamentare în condiții de celeritate, în scopul asigurării calității actului legislativ”.

32. În ceea ce privește conținutul măsurilor înscrise în Regulamentul Camerei Deputaților, este amintită jurisprudența Curții Constituționale cu privire la principiul autonomiei regulamentare, potrivit căreia „În temeiul prevederilor constituționale ale art. 61 privind rolul și structura Parlamentului și ale art. 64 privind organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului, fiecare Cameră este în drept să își stabilească,

în limitele și cu respectarea prevederilor constituționale, regulile de organizare și funcționare, care, în substanța lor, alcătuiesc regulamentul fiecărei Camere. Ca urmare, organizarea și funcționarea fiecărei Camere a Parlamentului se stabilesc prin regulament propriu, adoptat prin hotărâre proprie a fiecărei Camere, cu votul majorității membrilor Camerei respective. Astfel, în virtutea principiului autonomiei regulamentare a Camerei Deputaților, consacrat de art. 64 alin. (1) teza întâi din Constituție, orice reglementare privind organizarea și funcționarea Camerei Deputaților, care nu este prevăzută de Constituție, poate și trebuie să fie stabilită prin regulamentul propriu. Prin urmare, Camera Deputaților este suverană în a adopta măsurile pe care le consideră necesare și oportune pentru buna organizare și funcționare a sa” (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 667 din 18 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 397 din 7 iunie 2011).

33. În privința susținerilor care „reprezintă mai degrabă opinii sau temeri în legătură cu aplicarea dispozițiilor regulamentare” de către Biroul permanent al Camerei Deputaților, se iterează practica forului constituțional, care a statuat că nu este de competența sa să analizeze eventualele încălcări ale Regulamentului. Curtea Constituțională nu își poate extinde controlul și asupra actelor de aplicare a regulamentelor, întrucât ar încălca însuși principiul autonomiei regulamentare a celor două Camere, instituit prin art. 64 alin. (1) teza întâi din Legea fundamentală. Analiza Curții este una în drept, fără a viza aspecte de fapt ale procedurii parlamentare (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 786 din 13 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 12 iunie 2009).

34. Biroul permanent al Camerei Deputaților consideră relevant totodată că prin Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, forul constituțional a stabilit că, „potrivit art. 146 lit. c) din Constituție, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Camerelor Parlamentului, controlul exercitat de Curte fiind un control de conformitate cu dispozițiile Legii fundamentale. Dacă, ignorând prevederile art. 146 lit. c) din Constituție și pe cele ale art. 27 din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională și-ar extinde competența și asupra actelor de aplicare a regulamentelor, ea nu numai că ar pronunța soluții fără temei constituțional, dar ar încălca astfel și principiul autonomiei regulamentare a Camerei Deputaților, reglementat de art. 64 alin. (1) teza întâi din Legea fundamentală. În virtutea acestui principiu fundamental, aplicarea regulamentului este o atribuție a Camerei Deputaților, așa încât contestațiile deputaților privind actele concrete de aplicare a prevederilor regulamentului sunt de competența exclusivă a Camerei Deputaților, aplicabile, în acest caz, fiind căile și procedurile parlamentare stabilite prin propriul regulament, după cum și desfășurarea procedurii legislative parlamentare depinde hotărâtor de prevederile aceluiași regulament, care, evident, trebuie să concorde cu normele și principiile fundamentale. [...] În sensul celor arătate a statuat Curtea Constituțională în deciziile sale nr. 44/1993, nr. 68/1993, nr. 22/1995 și nr. 98/2005”.

35. Având în vedere considerentele expuse, Biroul permanent al Camerei Deputaților apreciază că sesizarea de neconstituționalitate care face obiectul Dosarului nr. 1.309C/2018 este neîntemeiată, astfel încât propune respingerea sa.

36. **Biroul permanent al Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere, în *Dosarul nr. 1.332C/2018*, prin Adresa nr. 2/8.609 din 26 septembrie 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 8.069 din 26 septembrie 2018, în care susține, de asemenea, netemeinicia criticilor de neconstituționalitate.

37. Potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție, România este stat de drept, realitate politică și juridică ce implică supremația Constituției — principiu consacrat prin alin. (5) al aceluiași articol — și ierarhia actelor juridice cu caracter normativ, care trebuie să se subordoneze Legii fundamentale, adică să fie conforme cu prevederile ei. Regulamentele Camerelor Parlamentului, adoptate în baza art. 64 alin. (1) din Constituție, reglementează autonomia parlamentară în ceea ce privește organizarea și funcționarea lor. Acte normative cu forță juridică inferioară Constituției, regulamentele Camerelor Parlamentului nu pot contraveni normelor și principiilor constituționale și nici limitelor de reglementare stabilite prin Constituție. Astfel, prevederile regulamentelor Camerelor Parlamentului sunt constituționale în măsura în care respectă principiile constituționale, își însușesc cu fidelitate normele de organizare și funcționare stabilite expres în Constituție și, așa cum Curtea Constituțională a statuat prin deciziile nr. 45 din 17 mai 1994 și nr. 46 din 17 mai 1994, privesc numai organizarea internă și funcționarea acestora.

38. Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018, prin dispozițiile de la pct. 7, completează abaterile de la regulamentul care atrag sancțiuni disciplinare, pe care Camera Deputaților este liberă să le adopte, în conformitate cu prevederile art. 64 alin. (1) din Constituție. În condițiile în care textul criticat reglementează abaterile de la regulamentul care atrag sancțiuni disciplinare, nu se pot primi susținerile din sesizare privind încălcarea principiului suveranității naționale, prin care poporul român își exercită suveranitatea potrivit art. 2 alin. (1) și art. 61 alin. (1) teza întâi din Constituție.

39. În ierarhia actelor juridice normative, regulamentele Parlamentului sunt acte normative cu aplicare limitată, subordonate Constituției și legilor, obligatorii fiecare numai pentru sfera de activitate a Camerei care le-a adoptat. În consecință, prin regulamentele Camerelor nu se pot reglementa obligații pentru alte subiecte de drept, acestea urmând să fie reglementate prin lege. În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale care, prin Decizia nr. 45 din 17 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 131 din 27 mai 1994, a constatat, între altele, că: „Prevederile Regulamentului Camerei Deputaților sunt constituționale în măsura în care privesc numai organizarea internă și funcționarea Camerei Deputaților. [...] Din moment ce Regulamentul Camerei Deputaților este o hotărâre care reglementează organizarea internă și proprie a Camerei, prevederile sale nu pot stabili drepturi și obligații decât pentru deputați, precum și pentru autoritățile, demnitarii și funcționarii publici, în funcție de raporturile constituționale pe care le au cu Camera”.

40. Pentru a se asigura parlamentarilor cadrul necesar exercitării mandatului obținut, în condițiile obișnuite ale activității legislative într-un mediu democratic, aceștia trebuie să dispună de un cadru normativ corespunzător realizării atribuțiilor fundamentale. Însă Curtea Constituțională nu își poate extinde controlul și asupra actelor de aplicare a regulamentelor, întrucât ar încălca însuși principiul autonomiei reglementare a celor două Camere, instituit prin art. 64 alin. (1) teza întâi din Legea fundamentală. Analiza Curții este una în drept, fără a viza aspecte de fapt ale procedurii parlamentare (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 786 din 13 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 12 iunie 2009).

41. Prin urmare, Biroul permanent al Camerei Deputaților consideră că sesizarea de neconstituționalitate care face obiectul Dosarului nr. 1.332C/2018 este neîntemeiată, iar pe cale de consecință propune respingerea sa.

CURTEA,

examinând sesizările de neconstituționalitate, punctele de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile Regulamentului Camerei Deputaților, astfel cum acestea au fost modificate prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47 din 5 septembrie 2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților, precum și prevederile Constituției, reține următoarele:

42. În vederea soluționării prezentelor sesizări, Curtea procedează mai întâi la verificarea admisibilității acestora. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării referitoare la hotărârea Camerei Deputaților trebuie realizată prin raportare la art. 146 lit. c) din Constituție și art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia „*Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori*”.

43. Astfel, Curtea constată că actul juridic supus controlului este Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum acesta a fost modificat printr-o hotărâre care aparține plenului acestei Camere, sesizările fiind formulate de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România, respectiv al Partidului Național Liberal, fiind semnate de liderii acestor grupuri parlamentare, astfel că sunt întrunite condițiile de admisibilitate referitoare la obiectul și titularul dreptului de sesizare a Curții Constituționale.

44. Prin urmare, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să se pronunțe, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. c) din Constituție și ale art. 3 alin. (2), art. 10, 27 și 28 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, asupra constituționalității dispozițiilor criticate.

45. Actul de sesizare în Dosarul Curții Constituționale nr. 1.309C/2018 are ca obiect al criticilor de neconstituționalitate dispozițiile art. 153 alin. (3) și ale art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum acestea au fost modificate prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47 din 5 septembrie 2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 769 din 6 septembrie 2018.

46. Actul de sesizare în Dosarul Curții Constituționale nr. 1.332C/2018 are ca obiect al criticilor de neconstituționalitate dispozițiile art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum acestea au fost modificate prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47 din 5 septembrie 2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților.

47. Având în vedere faptul că obiectul celor două sesizări îl constituie dispoziții ale aceluiași act normativ, pentru o bună administrare a actului de justiție constituțională, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, plenul Curții Constituționale dispune, din oficiu, conexarea celor două cauze, respectiv a Dosarului nr. 1.332C/2018 la Dosarul nr. 1.309C/2018, care a fost primul înregistrat, urmând ca instanța constituțională să pronunțe o singură decizie prin care să efectueze controlul de constituționalitate asupra dispozițiilor art. 153 alin. (3) și ale art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, care au următorul conținut:

— Art. 153 alin. (3): „*În dezbaterile parlamentare, deputații nu adoptă comportamente și limbaje denigratoare, rasiste sau xenofobe și nici nu desfășoară pancarte sau bannere.*”;

— Art. 243 alin. (1) lit. g): „(1) Abaterile de la regulamentul atrag următoarele sancțiuni: [...] g) fără a aduce atingere dreptului de vot în ședința de plen și sub rezerva respectării stricte a regulilor de conduită, suspendarea temporară a participării deputatului la o parte sau la toate activitățile Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între două și treizeci de zile lucrătoare.”

48. Autorii sesizării susțin că dispozițiile criticate contravin art. 1 alin. (3) și (5), art. 2 alin. (1), art. 30 alin. (1) și (2), art. 61 alin. (1), art. 69 alin. (1), art. 70 și art. 147 alin. (4) din Constituție.

49. Analizând sesizarea de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit articolului unic pct. 3 din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților: „La articolul 153, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins: «(3) În dezbaterile parlamentare, deputații nu adoptă comportamente și limbaje denigratoare, rasiste sau xenofobe și nici nu desfășoară pancarte sau bannere.»”

50. Critica vizează teza referitoare la interdicția ca, în cadrul dezbaterilor parlamentare, deputații să nu desfășoare pancarte sau bannere, care, în opinia autorilor sesizării, încalcă libertatea de exprimare a acestora, garantată de art. 30 alin. (1) și (2) din Constituție.

51. Dispozițiile art. 153 din Regulamentul Camerei Deputaților fac parte din secțiunea a 7-a, intitulată *Desfășurarea ședinței Camerei Deputaților*, din cadrul capitolului II — *Desfășurarea lucrărilor Camerei Deputaților*. Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018 modifică dispozițiile alin. (1) al acestui articol, stipulând că „(1) Este interzisă perturbarea activității parlamentare, proferarea de insulte sau calomnii atât de la tribuna Camerei, cât și din sala de ședințe a plenului, a comisiilor sau a celorlalte organisme de lucru ale Parlamentului”, și completează articolul cu alin. (3), supus controlului de constituționalitate.

52. Prin Hotărârea Parlamentului României nr. 77/2017 privind Codul de conduită al deputaților și senatorilor, autoritatea legiuitoare a stabilit în art. 1 alin. (3) că „Deputații și senatorii au obligația să acționeze cu onoare și disciplină, ținând cont de principiile separației și echilibrului puterilor în stat, transparenței, probității morale, responsabilității și respectării reputației Parlamentului”. În ceea ce privește conduita de urmat, art. 6 din cod prevede că „Deputații și senatorii trebuie să asigure prin atitudine, limbaj, conduită și ținută solemnitatea ședințelor parlamentare și bunul mers al activităților desfășurate în cadrul structurilor parlamentare” [alin. (1)] și „să nu folosească expresii sau cuvinte jignitoare, indecente sau calomnioase” [alin. (2)].

53. Astfel, prin hotărârea Parlamentului României se recunoaște reputația Parlamentului, ca valoare protejată prin normele regulamentare și de conduită, alături de principiile separației și echilibrului puterilor în stat, al transparenței, al probității morale și al responsabilității. Reputația Parlamentului, ca unică autoritate legiuitoare a țării, este respectată în condițiile în care deputații și senatorii acționează cu onoare și disciplină, adoptând atitudinea, limbajul, conduita și ținuta care să asigure solemnitatea ședințelor parlamentare și buna desfășurare a activităților în cadrul structurilor parlamentare.

54. De asemenea, conform prevederilor art. 232 din Regulamentul Camerei Deputaților, astfel cum au fost modificate prin articolul unic pct. 5 din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018, „Deputații, reprezentanți ai poporului, își exercită drepturile și își îndeplinesc îndatoririle pe toată durata legislaturii pentru care au fost aleși. Deputații sunt obligați, prin comportamentul lor, să păstreze demnitatea Parlamentului, să respecte valorile și principiile definite în Statutul deputaților și al senatorilor, în Codul de conduită al deputaților și senatorilor, precum și în regulamentele interne. Comportamentul deputaților este caracterizat de respect reciproc și nu trebuie să

compromită buna desfășurare a lucrărilor parlamentare, menținerea securității și a ordinii interne” [alin. (1)]; „În dezbaterile parlamentare, deputații sunt obligați să se supună normelor de conduită, de curtoazie și de disciplină parlamentară, să nu comită fapte care împiedică sau stânenesc activitatea altor parlamentari, să nu folosească sau să afișeze expresii provocatoare, injurioase, ofensatoare, discriminatorii sau calomnioase” [alin. (2)].

55. În temeiul prevederilor constituționale ale art. 61 privind rolul și structura Parlamentului și ale art. 64 privind organizarea internă a fiecărei Camere a Parlamentului, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, că „fiecare Cameră este în drept să își stabilească, în limitele și cu respectarea prevederilor constituționale, regulile de organizare și funcționare, care, în substanța lor, alcătuiesc regulamentul fiecărei Camere. Ca urmare, organizarea și funcționarea fiecărei Camere a Parlamentului se stabilesc prin regulament propriu, adoptat prin hotărâre proprie a fiecărei Camere, cu votul majorității membrilor Camerei respective. Astfel, în virtutea principiului autonomiei regulamentare a Camerei Deputaților, consacrat de art. 64 alin. (1) teza întâi din Constituție, orice reglementare privind organizarea și funcționarea Camerei Deputaților, care nu este prevăzută de Constituție, poate și trebuie să fie stabilită prin regulamentul propriu. Prin urmare, Camera Deputaților este suverană în a adopta măsurile pe care le consideră necesare și oportune pentru buna organizare și funcționare a sa” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 667 din 18 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 397 din 7 iunie 2011).

56. De asemenea, Curtea a mai reținut că, „în domeniul dreptului parlamentar, principala consecință a naturii electivă a mandatului reprezentativ și a pluralismului politic o constituie principiul pe care doctrina l-a consacrat în mod sugestiv *majoritatea decide, opoziția se exprimă*. Majoritatea decide, întrucât, în virtutea mandatului reprezentativ primit de la popor, opinia majoritară este prezumată că reflectă sau corespunde opiniei majoritare a societății. Opoziția se exprimă ca o consecință a aceluiași mandat reprezentativ care fundamentează dreptul inalienabil al minorității politice de a-și face cunoscute opțiunile politice și de a se opune, în mod constituțional și regulamentar, majorității aflate la putere. Acest principiu presupune ca prin organizarea și funcționarea Camerelor Parlamentului să se asigure ca majoritatea să decidă numai după ce opoziția s-a exprimat, iar decizia pe care aceasta o adoptă să nu fie obstrucționată în cadrul procedurilor parlamentare. Regula majorității implică, în mod necesar, în cadrul procedurilor parlamentare, evitarea oricăror mijloace care ar conduce la o manifestare abuzivă din partea majorității sau a oricăror mijloace obstrucționiste care ar avea drept scop împiedicarea desfășurării normale a procedurii parlamentare. Or, principiul *majoritatea decide, opoziția se exprimă* implică, în mod necesar, un echilibru între necesitatea de exprimare a poziției minorității politice cu privire la o anumită problemă și evitarea folosirii mijloacelor de obstrucție, în scopul asigurării, pe de o parte, a confruntării politice din Parlament, deci a caracterului contradictoriu al dezbaterilor, și, pe de altă parte, a îndeplinirii de către acesta a competențelor sale constituționale și legale. Cu alte cuvinte, parlamentarii, fie că provin din rândul majorității, fie că provin din cel al opoziției, trebuie să se abțină de la exercitarea abuzivă a drepturilor procedurale și să respecte o regulă de proporționalitate, de natură să asigure adoptarea deciziilor ca urmare a unei dezbateri publice prealabile. Atât în procesul legislativ, cât și în activitatea de control parlamentar asupra Guvernului sau în realizarea celorlalte atribuții constituționale, parlamentarii, în exercitarea mandatului, sunt, potrivit prevederilor art. 69 alin. (1) din Legea

fundamentală, «în serviciul poporului». Dezbaterile parlamentare a problemelor importante ale națiunii trebuie să asigure respectarea valorilor supreme consacrate de Legea fundamentală, precum statul de drept, pluralismul politic și democrația constituțională». Acesta este motivul pentru care Curtea Constituțională a considerat că „este necesară exercitarea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor constituționale atât de către majoritatea, cât și de minoritatea parlamentară, precum și cultivarea unei conduite a dialogului politic, care să nu excludă aprioric consensul, chiar dacă motivațiile sunt diferite, atunci când miza este interesul major al națiunii” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012).

57. Tocmai pentru realizarea acestui deziderat al dialogului politic sunt interzise folosirea, în cadrul lucrărilor parlamentare, a expresiilor sau cuvintelor jignitoare, indecente sau calomnioase, precum și adoptarea unei conduite ostile care să înlăture orice posibilitate de comunicare între entitățile politice, partizane ale unor opinii politice diferite, uneori chiar contrare. Așa fiind, apare nu numai firească, dar și necesară reglementarea introdusă în Regulamentul Camerei Deputaților, potrivit căreia „este interzisă perturbarea activității parlamentare, proferarea de insulte sau calomnii atât de la tribuna Camerei, cât și din sala de ședințe a plenului, a comisiilor sau a celorlalte organisme de lucru ale Parlamentului”. Pe lângă faptul că determină încălcarea obligațiilor privind respectarea regulilor de onoare și disciplină care incumbă fiecărui deputat, manifestarea unui comportament neadecvat, jignitor sau vexator poate determina împiedicarea sau stânjenirea activității celorlalți parlamentari, constituind premisa perturbării activității întregului for legislativ. Or, în condițiile în care expunerea de motive în susținerea unei inițiative legislative, propunerea de amendamente, prezentarea de opinii pro și contra, dezbaterile lor, așadar, dialogul politic de la tribuna Parlamentului sau din comisiile de lucru, în cadrul activităților prin intermediul cărora Parlamentul își realizează funcțiile constituționale, reprezintă aspecte care țin de esența parlamentarismului, interzicerea perturbării activității parlamentare, prin proferarea de insulte sau calomnii sau prin adoptarea unor comportamente și limbaje denigratoare, rasiste sau xenofobe, dă expresie nevoii de a disciplina acest dialog și de a crea premisele respectării principiului *majoritatea decide, opoziția se exprimă*.

58. Pe de altă parte, principiul invocat asigură dreptul opoziției de a se exprima liber, de a-și face cunoscute opiniile, de a se manifesta critic cu privire la pozițiile adoptate de majoritatea parlamentară. În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului și, respectând cu bună-credință normele constituționale și procedurile parlamentare instituite prin regulamentele celor două Camere, au obligația de a apăra interesele cetățenilor pe care îi reprezintă, adoptând o conduită activă, avizată și responsabilă, care să corespundă interesului general.

59. Mai mult, asemenea oricărui cetățean al României, parlamentarul are libertatea de exprimare, garantată de art. 30 din Constituție, iar, potrivit art. 72 alin. (1) din Legea fundamentală, el nu răspunde juridic pentru votul sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului. Însă el este chemat să găsească mijloacele adecvate de exprimare, care, pe de o parte, să asigure exercitarea mandatului cu obiectivitate și probitate și care, pe de altă parte, să nu împiedice buna desfășurare a activităților forului legiuitor.

60. Pornind de la aceste considerații cu caracter principal, Curtea va analiza în ce măsură dispozițiile nou-introduse în Regulamentul Camerei Deputaților, respectiv teza art. 153 alin. (3) potrivit căreia, în dezbaterile parlamentare, deputații „nu

desfășoară pancarte sau bannere”, vin în contradicție cu prevederile art. 30 din Constituție.

61. Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, pancarta este „un afiș de carton, de pânză, de lemn etc. pe care este scrisă o lozincă, o înștiințare” sau „mare anunț care exprimă pe scurt o idee generală și care se obișnuiește a fi purtat la manifestații publice”. De asemenea, *bannerul* este „o bucată mare de pânză sau de material plastic, așezată pe o clădire sau deasupra unei străzi importante, pe care se află un slogan, o reclamă, un desen etc.” Cu alte cuvinte, atât pancarta, cât și bannerul sunt modalități de exprimare a unor idei, într-o formă vizuală, scrisă sau desenată, utilizate în spațiul public, uneori cu prilejul unor manifestații publice, în scopul transmiterii unui mesaj, a unui slogan sau a unei lozinci.

62. În temeiul art. 30 alin. (1) din Constituție, libertatea de exprimare este inviolabilă, însă, potrivit art. 30 alin. (6) și (7) din Constituție, ea nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine, fiind interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri. Limitele libertății de exprimare concordă întru totul cu noțiunea de libertate, care nu este și nu poate fi înțeleasă ca un drept absolut. Concepțiile juridico-filozofice promovate de societățile democratice admit că libertatea unei persoane se termină acolo unde începe libertatea altei persoane. În acest sens, art. 57 din Constituție prevede expres obligația cetățenilor români, cetățenilor străini și apatrizilor de a-și exercita drepturile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți. O limitare identică este, de asemenea, prevăzută în art. 10 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în conformitate cu care „Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru [...] protecția reputației sau a drepturilor altora [...]”, precum și în art. 19 paragraful 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, care stabilește că exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că aceasta poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres prevăzute de lege, ținând seama de drepturile sau reputația altora. Fiind o normă cu caracter restrictiv, de natură să circumscrie cadrul în care poate fi exercitată libertatea de exprimare, enumerarea realizată de art. 30 alin. (6) și (7) este una strictă și limitativă (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 629 din 4 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 932 din 21 decembrie 2014).

63. Reglementând obligația deputaților ca, în cadrul dezbaterilor parlamentare, aceștia să nu adopte comportamente și limbaje denigratoare, rasiste sau xenofobe și nici să nu desfășoare pancarte sau bannere, Camera Deputaților, în virtutea autonomiei sale reglementare, a transpus la nivel infraconstituțional limitele libertății de exprimare consacrate de norma constituțională. Cu alte cuvinte, *prevederea reglementară interzice comportamentul și limbajul denigratoare, rasiste sau xenofobe, indiferent de modalitatea în care acestea se manifestă, inclusiv pe cale scrisă, prin mesaje afișate pe pancarte sau bannere. Interdicția nu vizează modalitatea de exprimare a mesajului politic în sine, prin intermediul pancartei sau al bannerului, ci exclusiv conținutul mesajului care nu trebuie să se circumscrie „limbajului denigrator, rasist sau xenofob”*. Utilizarea diferitelor forme de exprimare a opiniilor politice trebuie să se

circumscrie cadrului, scopului și reputației forului legislativ, trebuie să respecte solemnitatea ședințelor plenului fiecărei Camere și să nu prejudicieze imaginea Parlamentului și, cu atât mai puțin, activitatea sa. De aceea, *este necesar ca libertatea de exprimare, ale cărei limite sunt stabilite doar de Constituție, să își găsească forme de manifestare adecvate, care, pe de o parte, să răspundă imperativului dreptului parlamentar al opoziției și al fiecărui senator sau deputat, individual, de a se exprima și de a-și face cunoscute opiniile, pozițiile politice și, pe de altă parte, să nu fie doar o declarație de drepturi, fără a fi urmată de o dezbateră reală asupra opiniilor politice, argumentelor juridice prezentate de către parlamentari în cadrul formal al activității forului legislativ.*

64. Așa fiind, Curtea constată că dispozițiile art. 153 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților respectă, pe de o parte, libertatea de exprimare a deputaților, consacrată de art. 30 alin. (1) din Constituție, dar și limitele constituționale ale acestei libertăți, prevăzute de art. 30 alin. (6) și (7) din Legea fundamentală. Prin urmare, critica de neconstituționalitate cu un atare obiect urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

65. În continuare, Curtea reține că, potrivit articolului unic pct. 7 din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018 privind modificarea și completarea Regulamentului Camerei Deputaților: „La articolul 243 alineatul (1), după litera f) se introduce o nouă literă, litera g), cu următorul cuprins: «g) *fără a aduce atingere dreptului de vot în ședința de plen și sub rezerva respectării stricte a regulilor de conduită, suspendarea temporară a participării deputatului la o parte sau la toate activitățile Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între două și treizeci de zile lucrătoare.*»”

66. Critica vizează introducerea unei sancțiuni disciplinare, respectiv suspendarea participării deputatului la o parte sau la toate activitățile Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între două și treizeci de zile lucrătoare, care, în opinia autorilor sesizării, reprezintă o obstrucționare incompatibilă cu Legea fundamentală a exercitării mandatului cu care acesta a fost investit și, având în vedere Decizia nr. 81 din 27 februarie 2013, o încălcare a art. 147 alin. (4) din Constituție referitor la caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

67. Analizând critica de neconstituționalitate, Curtea pornește de la premisa că, de principiu, unor obligații legale, inclusiv celor de ordin regulamentar, trebuie să le corespundă sancțiuni legale în cazul nerespectării lor. Altfel, obligațiile juridice ar fi reduse la semnificația unor simple deziderate, fără niciun rezultat practic în spațiul relațiilor sociale, fiind anulată însăși rațiunea reglementării juridice a unora dintre aceste relații. Consacrarea la nivel regulamentar, în art. 242, a faptelor săvârșite de deputați, care constituie abateri disciplinare parlamentare, impune stabilirea, în același cadru, a sancțiunilor aplicabile persoanei culpabile.

68. Astfel, noua reglementare prevede ca sancțiune disciplinară aplicabilă deputatului suspendarea temporară a participării acestuia la o parte sau la toate activitățile Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între două și treizeci de zile lucrătoare. Norma prevede, totodată, că suspendarea temporară „*nu aduce atingere dreptului de vot în ședința de plen*”, fiind luată „*sub rezerva respectării stricte a regulilor de conduită*”.

69. Cu privire la sancțiunile disciplinare aplicabile membrilor Parlamentului, Curtea s-a pronunțat în cadrul controlului de constituționalitate *a priori* exercitat asupra unei legi pentru modificarea și completarea Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, prin Decizia nr. 81 din 27 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 136 din 14 martie 2013. Cu acel prilej, Curtea a constatat că reglementarea sancțiunii disciplinare a parlamentarului aflat în

conflict de interese, constând în „interzicerea participării la lucrările Camerei din care face parte deputatul sau senatorul pe o perioadă de cel mult 6 luni”, este de natură să afecteze mandatul parlamentar. Curtea a reținut că „mandatul parlamentar este o demnitate publică dobândită de membrii Camerelor Parlamentului prin alegerea de către electorat, în vederea exercitării prin reprezentare a suveranității naționale, concluzie fundamentată, în principal, pe următoarele dispoziții constituționale: art. 2 alin. (1) — „*Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum*”, art. 61 alin. (1) teza întâi — „*Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român [...]*” și art. 69 alin. (1) — „*În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului*”. Constituția mai stabilește, în art. 63, durata mandatului Camerei Deputaților și Senatului, iar în art. 70, momentul la care deputații și senatorii intră în exercițiul mandatului, respectiv „*la data întrunirii legale a Camerei din care fac parte, sub condiția validării alegerii și a depunerii jurământului [...]*”, precum și momentul/cazurile de încetare a calității de deputat sau de senator, respectiv „*la data întrunirii legale a Camerelor nou alese sau în caz de demisie, de pierdere a drepturilor electorale, de incompatibilitate ori de deces*”.

70. Prin urmare, Curtea a constatat că dispozițiile nou-introduse în Legea nr. 96/2006 contravin „dispozițiilor constituționale referitoare la statul de drept și celor care configurează regimul juridic al mandatului parlamentar”. În acest sens, Curtea a reținut că „reprezentativitatea mandatului parlamentar, așa cum este stabilită de dispozițiile din Legea fundamentală citate, are importante consecințe juridice. Una dintre acestea se referă la îndatoririle parlamentarului, care se exercită în mod continuu, din momentul la care acesta intră în exercițiul mandatului, până la data încetării calității de deputat sau de senator, legiuitorul trebuind ca, prin reglementările pe care le adoptă, să nu împiedice îndeplinirea acestora. Participarea la ședințele Camerei din care face parte deputatul sau senatorul constituie o îndatorire de esență mandatului parlamentar, astfel cum rezultă din întregul ansamblu al dispozițiilor constituționale care reglementează Parlamentul, cuprinse în titlul III capitolul I al Legii fundamentale. Aceasta este reglementată expres de Legea nr. 96/2006 privind statutul deputaților și al senatorilor în art. 29 alin. (1) — text care nu a suferit modificări prin legea supusă controlului de constituționalitate, fiind caracterizată de legiuitor ca fiind o obligație legală, morală și regulamentară. Prin urmare, împiedicarea deputatului sau senatorului de a participa la ședințele Camerei din care face parte, pe o perioadă ce reprezintă jumătate de an din cei patru ani ai mandatului Camerei, constituie o măsură de natură să îl împiedice să își realizeze mandatul dat de alegători. În considerarea faptului că fiecare parlamentar reprezintă națiunea în întregul ei, trebuie asigurate condiții de exercitare efectivă a mandatului, condiții ce trebuie avute în vedere și la reglementarea sancțiunilor disciplinare”.

71. Pentru aceste considerente, Curtea a constatat că dispozițiile din Legea nr. 96/2006, astfel cum au fost modificate, „sunt neconstituționale, fiind contrare prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) și (5), art. 2 alin. (1), art. 61 alin. (1) teza întâi, art. 69 alin. (1) și în art. 70, texte care configurează regimul mandatului parlamentar în concordanță cu exigențele statului de drept”.

72. Având în vedere aceste considerente și ipoteza identică de incidență a normei criticate care vizează materia sancțiunilor disciplinare, Curtea apreciază că argumentele pe care s-a întemeiat soluția de admitere pronunțată în prealabil de Curte

sunt pe deplin aplicabile și cu privire la dispozițiile criticate în prezenta cauză. Astfel, de vreme ce îndatoririle parlamentarului se exercită în mod continuu, din momentul la care acesta intră în exercițiul mandatului până la data încetării calității de deputat sau de senator, legiuitorul, prin reglementările pe care le adoptă, fie că sunt legi, fie regulamente, nu poate împiedica îndeplinirea acestora. Or, așa cum a statuat Curtea în decizia precitată, **participarea la ședințele Camerei din care face parte deputatul constituie o îndatorire de esență mandatului parlamentar, astfel cum rezultă din întregul ansamblu al dispozițiilor constituționale care reglementează Parlamentul, astfel că orice normă regulamentară care afectează modul în care acesta își îndeplinește îndatoririle legale și constituționale constituie o încălcare a statutului său constituțional.**

73. Prevederea în cadrul normei criticate a tezei potrivit căreia sancțiunea disciplinară „nu aduce atingere dreptului de vot în ședința de plen” nu este de natură a înlătura efectul neconstituțional al suspendării temporare. Îndatoririle deputatului inerente mandatului constituțional nu se reduc la exercitarea dreptului de vot în ședințele plenului Camerei, iar de vreme ce sancțiunea vizează suspendarea participării deputatului la o parte sau la toate activitățile Parlamentului pentru o perioadă cuprinsă între două și treizeci de zile lucrătoare, este evident că acesta ar fi împiedicat să-și exercite mandatul, în plenitudinea drepturilor și îndatoririlor sale.

74. Pe de altă parte, susținerea Biroului permanent al Camerei Deputaților, care consideră relevante și aplicabile în cauză argumentele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, sau în Decizia Curții Constituționale nr. 786 din 13 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 12 iunie 2009, nu este întemeiată, întrucât, cu acele prilejuri, Curtea a statuat cu privire la lipsa ei de competență în efectuarea unui control asupra actelor de aplicare a regulamentelor. Astfel, Curtea a stabilit că „în virtutea principiului autonomiei parlamentare, aplicarea regulamentului este o atribuție a Camerei Deputaților, așa încât contestațiile deputaților privind actele concrete de aplicare a

prevederilor regulamentului sunt de competența exclusivă a Camerei Deputaților, aplicabile, în acest caz, fiind căile și procedurile parlamentare stabilite prin propriul regulament, după cum și desfășurarea procedurii legislative parlamentare depinde hotărâtor de prevederile aceluiași regulament, care, evident, trebuie să concorde cu normele și principiile fundamentale”. Or, în cauza de față aceste considerente nu sunt aplicabile, întrucât obiect al controlului de constituționalitate este însăși norma regulamentară, iar nu un act de aplicare a Regulamentului Camerei Deputaților, astfel că, potrivit art. 146 lit. c) din Constituție, Curtea Constituțională are competența de a se pronunța asupra criticilor formulate.

75. Pentru aceste argumente, Curtea constată că dispozițiile art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților sunt neconstituționale, contravenind prevederilor art. 1 alin. (3) și (5), art. 2 alin. (1), art. 61 alin. (1) teza întâi, art. 69 alin. (1) și art. 70 din Constituție, precum și art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală referitor la caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

76. Pe de altă parte, dincolo de viciul de neconstituționalitate pe care norma îl conține în sine, Curtea observă că norma este contradictorie și confuză. Astfel, nu apare cu claritate modalitatea în care ar urma să se asigure dreptul la vot al deputatului în ședința de plen, în condițiile în care participarea la ședința de dezbateri este interzisă, în ipoteza suspendării de la toate activitățile Parlamentului. Mai mult, norma nu prevede criteriile în baza cărora deputatul ar urma să fie suspendat fie de la toate activitățile Parlamentului, fie doar de la unele activități. În fine, sintagma „sub rezerva respectării stricte a regulilor de conduită” este în contradicție cu însăși sancțiunea suspendării, care în mod evident nu se poate aplica „sub rezerva respectării stricte a regulilor de conduită”, ci tocmai în ipoteza contrară, a săvârșirii unor abateri disciplinare. Așa fiind, dispozițiile art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților contravin prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta referitoare la calitatea legii.

77. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. c) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.c), al art. 27 alin. (1) și al art. 28 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca neîntemeiată, sesizarea de neconstituționalitate formulată de Grupul parlamentar al Uniunii Salvați România și constată că dispozițiile art. 153 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, introduse prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

2. Admite sesizarea de neconstituționalitate formulată de grupurile parlamentare ale Uniunii Salvați România și Partidului Național Liberal și constată că dispozițiile art. 243 alin. (1) lit. g) din Regulamentul Camerei Deputaților, introduse prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 47/2018, sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Camerei Deputaților și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.
Pronunțată în ședința din data de 24 octombrie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 164 alin. (1) și (11) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — (1) Începând cu data de 1 ianuarie 2019, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, prevăzut la art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 2.080 lei lunar, pentru un program normal de lucru în medie de 167,333 ore pe lună, reprezentând 12,43 lei/oră.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), începând cu data de 1 ianuarie 2019, pentru personalul încadrat pe funcții pentru care se prevede nivelul de studii superioare, cu vechime în muncă de cel puțin un an în domeniul studiilor superioare, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, fără a include sporuri și alte adaosuri, se majorează de la 2.080 lei la 2.350 lei lunar, pentru un program normal de lucru de 167,333 ore în medie pe lună, reprezentând 14,044 lei/oră.

Art. 2. — În aplicarea prevederilor art. 164 alin. (12) din Legea nr. 53/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, începând cu 1 ianuarie 2019, toate drepturile și obligațiile stabilite potrivit legii se determină prin raportare la nivelul de 2.080 lei al salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.

Art. 3. — La data prevăzută la art. 1, Hotărârea Guvernului nr. 846/2017 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 950 din 29 noiembrie 2017, se abrogă.

PRIM-MINISTRU

VASILICA-VIORICA DĂNCILĂ

Contrasemnează:

Ministrul muncii și justiției sociale,

Marius-Constantin Budăi

p. Ministrul pentru mediul de afaceri,

comerț și antreprenariat,

Paula-Marinela Pîrvănescu,

secretar de stat

Ministrul finanțelor publice,

Eugen Orlando Teodorovici

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

**privind suplimentarea bugetului Ministerului Muncii și Justiției Sociale
din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2018**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, al art. 30 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2018 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă suplimentarea bugetului Ministerului Muncii și Justiției Sociale pe anul 2018 din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2018, cu suma de 670 mii lei, capitolul 68.01 „Asigurări și asistență socială”, pentru titlul 20 „Bunuri și servicii”.

Art. 2. — Sumele alocate la titlul 20 „Bunuri și servicii”, potrivit prezentei hotărâri, vor fi utilizate numai pentru plata cheltuielilor pentru transmiterea și achitarea drepturilor de pensii și asistență socială finanțate din bugetul de stat și care se plătesc la

domiciliul beneficiarilor prin Compania Națională „Poșta Română” — S.A., potrivit procentului stabilit prin art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2018 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2018.

Art. 3. — Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să introducă, la propunerea ordonatorului principal de credite, modificările corespunzătoare în structura bugetului de stat și în volumul și structura bugetului Ministerului Muncii și Justiției Sociale aprobat pe anul 2018.

PRIM-MINISTRU
VASILICA-VIORICA DÂNCILĂ

Contrasemnează:
Ministrul muncii și justiției sociale,
Marius-Constantin Budăi
Ministrul finanțelor publice,
Eugen Orlando Teodorovici

București, 7 decembrie 2018.
Nr. 938.

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

pentru modificarea art. 19 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 1.179/2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat în sectorul creșterii animalelor, precum și pentru modificarea art. 11 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 9/2018 privind aprobarea schemei „Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a crescătorilor de porci din rasele Bazna și/sau Mangalița în vederea producerii cărnii de porc”

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. — Alineatul (5) al articolului 19 din Hotărârea Guvernului nr. 1.179/2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat în sectorul creșterii animalelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 967 din 30 decembrie 2014, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

„(5) Suma alocată pentru plata ajutoarelor de stat pentru anul 2018 este de maximum 59.900.000 lei, din care 27.000.000 lei pentru speciile taurine, bubaline, porcine și ecvine, respectiv 32.900.000 lei pentru speciile ovine și caprine, și se asigură de la bugetul de stat, în limita prevederilor bugetare aprobate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru anul 2018.”

Art. II. — Alineatul (2) al articolului 11 din Hotărârea Guvernului nr. 9/2018 privind aprobarea schemei „Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a crescătorilor de porci din rasele Bazna și/sau Mangalița în vederea producerii cărnii de porc”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 16 ianuarie 2018, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

„(2) Valoarea totală a schemei de ajutor de minimis, pentru anul 2018, este de 700.000 lei, în limita sumelor aprobate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale cu această destinație, de la bugetul de stat.”

PRIM-MINISTRU
VASILICA-VIORICA DÂNCILĂ

Contrasemnează:
Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Petre Daea
Ministrul finanțelor publice,
Eugen Orlando Teodorovici

București, 7 decembrie 2018.
Nr. 939.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU RESURSE MINERALE

ORDIN

privind aprobarea Contractului-cadru pentru transportul țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului pentru anul 2019

Având în vedere Referatul nr. 400.589 din 23.10.2018 privind aprobarea Contractului-cadru pentru transportul țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului pentru anul 2019,

în temeiul dispozițiilor art. 4 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 1.419/2009 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Resurse Minerale, cu modificările ulterioare, și ale art. 5.9 și 7.2 din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 793/2002 privind aprobarea acordului petrolier de concesiune a activității de exploatare a Sistemului național de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului, inclusiv a conductelor magistrale și a instalațiilor, echipamentelor și dotărilor anexe, aferente sistemului, încheiat între Agenția Națională pentru Resurse Minerale și Societatea Comercială „Conpet” — S.A. Ploiești, cu modificările ulterioare,

președintele Agenției Naționale pentru Resurse Minerale emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Contractul-cadru pentru transportul țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului pentru anul 2019, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — (1) Prezentul ordin intră în vigoare în termen de 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul președintelui Agenției Naționale pentru Resurse Minerale nr. 389/2017 privind aprobarea Contractului-cadru pentru transportul țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului pentru anul 2018, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 953 din 4 decembrie 2017.

Președintele Agenției Naționale pentru Resurse Minerale,
Gigi Dragomir

București, 7 noiembrie 2018.
Nr. 208.

ANEXĂ

CONTRACT-CADRU pentru transportul țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului pentru anul 2019 nr. .... din anul ..... luna ..... ziua .....

CAPITOLUL I

Părțile contractante

Între ....., cu sediul în ....., județul ....., cod poștal ....., telefon ....., fax ....., telex ....., C.U.I. ...., înscrisă în registrul comerțului la nr. ...., cod SIRUES ....., cod IBAN ....., deschis la ....., capital social subscris și vărsat ....., reprezentată legal prin director general ..... și prin director economic ....., denumită *expeditor*, pe de o parte, și

....., cu sediul în ....., județul ....., cod poștal ....., telefon ....., fax ....., telex ....., C.U.I. ...., înscrisă în registrul comerțului la nr. ...., cod SIRUES ....., cod IBAN ....., deschis la ....., capital social subscris și vărsat ....., reprezentată legal prin director general ..... și director economic ....., denumită *transportator*, pe de altă parte, s-a încheiat prezentul contract.

CAPITOLUL II Obiectul contractului

Art. 1. — (1) Obiectul prezentului contract constă în prestarea serviciilor de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului, după caz, de la punctele de primire la punctele de predare stabilite de părți, respectându-se Normele privind calitatea, recepția și predarea țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului, prevăzute în anexa nr. 1.

(2) Țițeiul, gazolina, condensatul și etanul pot fi, după caz, proprietatea expeditorului sau a unei terțe persoane. În toate situațiile expeditorul acționează și răspunde în nume propriu pentru executarea obligațiilor din prezentul contract.

(3) Termenii utilizați în prezentul contract sunt definiți în anexa nr. 2.

CAPITOLUL III Durata contractului

Art. 2. — Prezentul contract se încheie pe o perioadă de ....., convenită de părți.

CAPITOLUL IV Programe de transport

Art. 3. — (1) Programul cantităților anuale și lunare de țiței, gazolină, condensat și etan ce vor fi transportate va avea la

bază solicitarea depusă de expeditor și acceptată de transportator, în conformitate cu anexa nr. 3.

(2) În cazul în care cantitățile prevăzute în anexa nr. 3 se modifică, transportatorul va accepta, în limita capacității disponibile pe destinația respectivă și cu stabilirea termenului de transport, prestarea serviciilor de transport pentru cantitățile solicitate suplimentar de expeditor. Neacceptarea transportului de cantități suplimentare va putea fi justificată numai de lipsa capacității de transport disponibile și va trebui să fie făcută în scris în termen de ..... zile de la primirea solicitării de la expeditor.

(3) Diminuarea cantităților lunare prevăzute în anexele nr. 3 și 3.1 se va face prin act adițional, la solicitarea expeditorului, comunicată cu minimum 5 zile lucrătoare înainte de începerea lunii al cărei program se diminuează. Diminuarea va avea ca obiect o cantitate reprezentând maximum 5% din programul inițial lunar stabilit la încheierea prezentului contract.

(4) În cazul reviziilor programate, expeditorul poate solicita anularea programului de transport pentru o perioadă de maximum 45 de zile calendaristice pe an.

Art. 4. — (1) Expeditorul transmite cu 10 zile lucrătoare înainte de începerea lunii un program cuprinzând estimarea predării produselor pe destinații.

(2) Expeditorul confirmă transportatorului, cu 5 zile lucrătoare înainte de începerea lunii, programul lunar de predare a produselor pe destinații. În lipsa acestuia sau în cazul nerespectării lui, transportatorul se obligă să reia transportul în cel mult 24 de ore de la confirmarea programului lunar de predare a produselor pe destinații.

Art. 5. — (1) Limitele maxime anuale admise drept consumuri tehnologice normate pentru activitățile de primire, depozitare, transport și predare a țițeiului, gazolinei și condensatului sunt în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, respectiv cu Ordinul ministrului de stat, ministrul economiei și comerțului, și al ministrului finanțelor publice nr. 615/1.654/2004 privind metodologia de aprobare a coeficienților maximi de consumuri tehnologice, specifici activităților de depozitare, manipulare, distribuție și transport al uleiurilor minerale și produselor petroliere tipice și atipice din activitățile specifice industriei petroliere, și sunt prevăzute în anexa nr. 4.

(2) Determinarea consumurilor tehnologice efective se face lunar de către transportator prin balanța (mișcarea) produselor.

Art. 6. — (1) În funcție de condițiile de operare a dotărilor transportatorului și ca urmare a solicitării în scris a expeditorului, transportatorul poate fi de acord cu modificarea punctului de primire și/sau predare, a sortimentelor și a cantităților de țiței, gazolină și condensat ce urmează să fie transportate.

(2) În eventualitatea unui refuz al transportatorului, acesta va transmite expeditorului o justificare în termen de ..... zile de la data primirii cererii din partea expeditorului.

(3) Transportatorul este în drept să calculeze costuri suplimentare pentru:

a) transportul unor cantități de țiței, gazolină și condensat de la alte locații și/sau către alte destinații decât cele prevăzute în programul anual de transport prin conductă și/sau pe calea ferată;

b) transportul de țiței netratat între diverse puncte de primire și predare agreeate de părți, la solicitarea în scris a expeditorului.

(4) Pentru operațiunile realizate conform alin. (3), transportatorul percepe costuri suplimentare. Aceste costuri suplimentare vor fi comunicate expeditorului în vederea acceptării de către acesta, înainte de efectuarea serviciilor solicitate.

CAPITOLUL V Stocul de operare

Art. 7. — (1) În scopul realizării transportului, expeditorul are obligația de a pune la dispoziția transportatorului cantitățile de țiței necesare constituirii stocului de operare. Stocul de operare se va determina de părți în funcție de capacitatea disponibilă de transport și fluxul tehnologic disponibil pentru destinația solicitată, convenită de părți de comun acord.

(2) Transportatorul va putea contribui la constituirea stocului de operare cu propriul țiței în măsura în care nivelul stocurilor sale depășește cantitatea necesară pentru asigurarea securității tehnologice a Sistemului național de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului.

Art. 8. — (1) Expeditorul și transportatorul își vor reconstitui stocurile fizice de țiței, gazolină, condensat și etan lichid, proprietatea lor, având la bază cantitățile de la începutul contractului, primirile, livrările și consumul tehnologic, atât cantitativ, cât și calitativ.

(2) În cazul în care reconstituirea cantitativă și calitativă a stocului fizic total al produselor nu este posibilă, la sfârșitul anului, până la data de ....., se va face regularizarea cantitativă și valorică la prețul produselor de la data facturării. Termenul de decontare a facturii de regularizare este de ..... zile de la data primirii facturii, confirmată de documentul poștal de remitere. Transportatorul/Expeditorul este îndreptățit să pretindă penalități de întârziere pentru neachitarea la termenul de scadență a obligațiilor de plată. Acestea se calculează prin aplicarea cotei de 0,04% pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate inclusiv.

CAPITOLUL VI Tariful și modul de plată

Art. 9. — (1) Tarifele pentru prestarea serviciilor de transport al cantităților prevăzute în anexa nr. 3 sunt cele stabilite de autoritatea competentă în condițiile legii. Facturarea acestor servicii se va face de către transportator decadal/săptămânal pentru cantitățile de produse efectiv predate la destinație, certificate de procesele-verbale de predare-primire.

(2) Valoarea consumurilor tehnologice și TVA nu sunt cuprinse în tarifele de transport al produselor.

(3) Termenul de decontare care devine și termen de scadență este de ..... zile de la data primirii facturii de către expeditor, confirmată de documentul poștal.

(4) Plata facturilor se va face de expeditor în contul IBAN ....., deschis la Banca .....

(5) Garantarea plății prestațiilor de transport, precum și a oricăror obligații contractuale prevăzute a fi îndeplinite de către expeditor va fi stipulată în contractul de transport ce se va încheia între expeditor și transportator. Modalitatea de constituire a garanțiilor va fi negociată și convenită de părțile contractante.

(6) Refuzul total sau parțial al expeditorului de a plăti o factură emisă de transportator se va aduce la cunoștința acestuia în termen de ..... zile lucrătoare de la data primirii ei. În caz contrar, facturile emise sunt considerate acceptate în totalitate de expeditor.

(7) Plățile se consideră efectuate în momentul decontării sumei din contul expeditorului.

(8) Transportatorul are dreptul de a emite pretenții asupra garanției de bună execuție, reprezentând contravaloarea oricăror sume neachitate la scadență, indiferent de natura acestora (penalități de întârziere, daune-interese, cheltuieli suplimentare etc.) și rezultând dintr-o factură acceptată în totalitate de expeditor.

(9) Transportatorul are obligația de a notifica expeditorului tarifele ajustate, cu mențiunea că acestea se aplică de la data stabilită de autoritatea de reglementare în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile, fără a mai fi necesară emiterea unui act adițional.

CAPITOLUL VII

Penalități și despăgubiri

Art. 10. — (1) Transportatorul este îndreptățit să pretindă penalități de întârziere pentru neachitarea la termenul de scadență a obligațiilor de plată. Acestea se calculează prin aplicarea cotei de 0,04% pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate inclusiv. Transportatorul va notifica expeditorului penalitățile datorate și va emite factura în termen de 10 zile de la notificare. Penalitățile vor fi plătite în termen de 10 zile de la primirea facturii.

(2) În cazul neîndeplinirii la scadență a oricărei obligații de plată certe, lichide și exigibile rezultate din executarea prezentului contract, transportatorul va notifica expeditorului că în termen de 5 zile se va proceda la oprirea pompării până la încasarea integrală a valorii facturilor, iar eventualele consecințe ce rezultă din această întrerupere îl privesc în exclusivitate pe expeditor.

(3) Transportatorul va relua prestarea serviciului de transport în termen de maximum 24 de ore de la data la care expeditorul face dovada achitării integrale a valorii facturilor a căror neplată a generat întreruperea pompării.

Art. 11. — La sfârșitul anului, transportatorul va stabili cantitățile contractate și, respectiv, cele efectiv predate la transport de către expeditor, cumulate de la începutul derulării contractului. În situația în care cantitatea cumulată efectiv predată de la începutul derulării contractului nu este cel puțin egală cu cea contractată cumulată de la începutul anului, transportatorul va proceda la calcularea sumei datorate de către expeditor astfel:

a) în cazul în care expeditorul predă la transport o cantitate care reprezintă mai puțin de 90% din programul de transport țigetei din import, expeditorul datorează transportatorului, cu titlu de daune-interese, o sumă în cuantum de ..... euro, pentru fiecare tonă nepredată rezultând din diferența dintre cantitatea reprezentând 90% din programul de transport anual și cantitatea efectiv predată în aceeași perioadă. Transportatorul va emite factura în ultima zi a anului, la cursul euro/lei din ziua emiterii facturii, expeditorul fiind obligat să o achite în termen de ..... zile de la primirea ei, confirmată de documentul poștal de remitere;

b) în cazul în care expeditorul predă la transport o cantitate care reprezintă mai puțin de 90% din programul de transport țigetei din țară, expeditorul datorează transportatorului, cu titlu de daune-interese, o sumă în cuantum de ..... euro, pentru fiecare tonă nepredată rezultând din diferența dintre cantitatea reprezentând 90% din programul de transport anual și cantitatea efectiv predată în aceeași perioadă. Transportatorul va emite factura în ultima zi a anului, la cursul euro/lei din ziua emiterii facturii, expeditorul fiind obligat să o achite în termen de ..... zile de la primirea ei, confirmată de documentul poștal de remitere.

CAPITOLUL VIII

Obligațiile și drepturile expeditorului și transportatorului

SECȚIUNEA 1

Obligațiile și drepturile expeditorului

Art. 12. — (1) Expeditorul se obligă să predea țigetei, gazolina, condensatul și etanul în condițiile de calitate prezentate în anexa nr. 1.

(2) În situații deosebite (timp nefavorabil, avarii la instalațiile de tratare, lipsa dezemulsionanților), transportatorul va putea admite derogări de la condițiile de calitate prevăzute în anexele A1—A3, B, C1—C4, D1—D5 la normele cuprinse în anexa nr. 1, la cererea scrisă a expeditorului, cu plata de către acesta a costurilor suplimentare generate astfel.

(3) Cuantumul costurilor suplimentare de la alin. (2) va fi convenit de părți și va fi facturat expeditorului. Termenul de scadență a facturii este de ..... zile de la data primirii acesteia de către expeditor, confirmată de documentul poștal.

Art. 13. — (1) Expeditorul se obligă să asigure stocul de operare necesar transportului de la punctele de primire la punctele de predare a cantităților prevăzute în anexa nr. 3, în cazul în care transportatorul nu deține stocuri de operare pe relația respectivă, conform art. 7, sau stocul de operare respectiv este proprietatea unui terț. Cantitățile aferente stocurilor de operare respective vor fi acceptate de expeditor pe baza fundamentărilor justificative ale transportatorului.

(2) La cuplarea tronsoanelor noi de conducte realizate de transportator prin programele proprii de reparații capitale și modernizare, expeditorii deținători ai stocului de operare vor completa stocul cu cantitățile de produse fundamentate de transportator în vederea reluării pompării.

Art. 14. — (1) În cazul unor avarii pe conductele de gazolină și etan, expeditorul se obligă să asigure stocarea gazolinei și etanului conform anexei nr. 5.

(2) În cazul unor avarii pe conductele de țigete sau lucrări de reparații programate, expeditorul se obligă să asigure stocarea țigetei în rezervoarele de recepție pentru ..... ore.

Art. 15. — (1) În situația în care se recuperează țigetei rezultat în urma avariilor, expeditorul se obligă să primească țigetei transportat de transportator cu mijloace auto la punctele de primire, dacă este cazul. La predarea țigetei se va încheia un proces-verbal în care se vor menționa cantitatea și calitatea țigetei primit. În cazul în care este necesară recondiționarea țigetei, costurile aferente acestei operațiuni se vor recupera de la transportator pe bază de documente justificative.

(2) Expeditorul va emite factura pentru costurile sus-menționate după acceptul transportatorului privind calculul sumelor datorate. Transportatorul este obligat să trimită în scris acceptul/refuzul său pentru plata costurilor sus-menționate în termen de 10 zile lucrătoare de la primirea solicitării expeditorului privind plata costurilor respective; în caz contrar, costurile respective vor fi considerate ca fiind integral acceptate la plată de către transportator.

(3) Factura pentru costurile respective va fi emisă de către expeditor în termen de 3 zile de la primirea acceptului transportatorului sau de la expirarea termenului de 10 zile prevăzut în alin. (2). Scadența de plată a facturii este de ..... zile de la primirea facturii. Expeditorul este îndreptățit să pretindă penalități de întârziere pentru neachitarea la termenul de scadență a obligațiilor de plată. Acestea se calculează prin aplicarea cotei de 0,04% la debitul neachitat pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare termenului de scadență și până la data stingerii sumei datorate.

Art. 16. — (1) Expeditorul se obligă să asigure efectuarea analizelor de laborator și emiterea rapoartelor de încercare cu privire la calitatea produselor, având ca referință standardele

prevăzute în anexele la prezentul contract, în prezența părților interesate.

(2) Expeditorii care dețin laboratoare proprii au obligația să le doteze în mod corespunzător.

Art. 17. — Expeditorul se obligă să notifice transportatorului, în cazul opririlor programate, cu 30 de zile lucrătoare înainte, situațiile în care rafinările și rampele de descărcare sunt oprite. În caz contrar, expeditorul va suporta eventualele cheltuieli care sunt cauzate în totalitate din vina sa. În cazul reviziilor/reparațiilor neprevăzute generate de opriri neprevăzute/accidentale ale instalațiilor de prelucrare sau descărcare a țițeiului, expeditorul va notifica transportatorul de îndată ce acestea apar.

Art. 18. — Expeditorul are obligația să asigure la sistemele proprii de depozitare și de măsurare cantitativă și calitativă aflate la interfața expeditor/transportator, după caz: verificarea metrologică, etalonarea și calibrarea. Aceste operațiuni se vor efectua de firme autorizate de Biroul Român de Metrologie Legală, la termenele și în condițiile prevăzute de legislația și procedurile în domeniu.

Art. 19. — (1) Expeditorul este obligat să primească cu prioritate la descărcare țițeiul și gazolina expediate de transportator prin rampele sale de încărcare, în cantitățile stabilite prin programul de transport.

(2) Dacă din vina expeditorului se înregistrează întârzieri ale navetelor de țiței (la primirea navetelor pline în gară, la manevra sau la scoaterea navetelor goale din gară), iar transportatorul înregistrează întârzieri față de programul de transport, transportatorul va fi exonerat de răspundere, iar în cazul în care transportatorul va înregistra cheltuieli suplimentare determinate de aceste staționări, expeditorul urmează a le suporta. Cheltuielile suplimentare vor fi transmise de transportator pe baza documentelor justificative și a calculațiilor prezentate expeditorului. Expeditorul va transmite acceptul/refuzul cheltuielilor suplimentare în termen de ..... zile lucrătoare de la comunicare; în cazul în care expeditorul nu va transmite niciun răspuns în termenul sus-menționat, cheltuielile solicitate se consideră acceptate.

(3) În cazul în care expeditorul acceptă cheltuielile suplimentare sau nu transmite niciun răspuns în termenul prevăzut la alin. (2), facturarea de către transportator a cheltuielilor suplimentare se va face în ..... zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. (2), termenul de scadență a facturii fiind de ..... zile de la primirea facturii.

(4) Expeditorul are întreaga responsabilitate și pentru alte situații generate de neasigurarea condițiilor și capacităților de descărcare a cazanelor de țiței și gazolină în rampele sale de descărcare: creșteri de stocuri, blocaje etc.

Art. 20. — Expeditorul se obligă să achite contravaloarea serviciilor prestate, în condițiile și la termenele stabilite în cap. VI și VII.

Art. 21. — Expeditorul are dreptul să conteste balanța de transport al produselor în maximum ..... zile lucrătoare de la primirea acesteia. Neexercitarea acestui drept în termenul prevăzut presupune că balanța a fost acceptată.

Art. 22. — Expeditorul se obligă să predea la transport țiței din import în condițiile specificate la art. 25. Luarea în primire a țițeiului în vederea transportului se face la solicitarea expeditorului sau a persoanei împuternicite de acesta, pe baza unei telefonograme, transmisă transportatorului. Această notificare va cuprinde: proprietarul țițeiului, numărul rezervorului, cantitatea predată pentru pompare, punctul de destinație și ora la care se efectuează recepția.

Art. 23. — Expeditorul și transportatorul vor încheia convenții de încărcare-descărcare, în conformitate cu fluxul proceselor tehnologice în rampele proprii de încărcare-descărcare.

Art. 24. — Expeditorul este obligat să transmită transportatorului documentele cuprinse în anexa nr. 6 la termenele stabilite în aceasta.

Art. 25. — Expeditorul garantează pe propria răspundere că țițeiul, gazolina, condensatul și etanul nu fac obiectul unui litigiu și că sunt libere de orice sarcini fiscale. În cazul în care expeditorul are cunoștință de faptul că țițeiul, gazolina și condensatul, proprietatea sa sau a unui terț, sunt grevate de sarcini sau fac obiectul unui litigiu, expeditorul are obligația ca de îndată să înștiințeze transportatorul, acesta din urmă nefiind obligat să accepte transportul acestor produse.

Art. 26. — Expeditorul are obligația ca până la data de ..... octombrie a fiecărui an să prezinte transportatorului cantitățile estimative ale produselor care vor fi transportate anul următor.

Art. 27. — La solicitarea scrisă a transportatorului, expeditorul se obligă să recepționeze în termen de ..... ore țițeiul adus la destinație de către transportator, dacă țițeiul îndeplinește condițiile de recepție stipulate în contract, sub sancțiunea plății unor penalități de întârziere în cuantum de 0,04% din valoarea serviciului de transport al cantității respective, pentru fiecare oră de întârziere.

SECȚIUNEA a 2-a

Obligațiile și drepturile transportatorului

Art. 28. — (1) Transportatorul se obligă să transporte prin conductă cantitățile de produse prevăzute în anexa nr. 3 și să le predea la destinație în cel mult ..... zile lucrătoare de la primirea acestora.

(2) În cazul în care transportatorul nu predă la destinație produsele în cel mult ..... zile lucrătoare de la primirea acestora, din cauze neimputabile expeditorului, expeditorul este în drept să pretindă penalități de întârziere în cuantum de 0,04% pentru fiecare zi de întârziere, calculate asupra valorii prestațiilor de transport neefectuate în termenul prevăzut. Acestea vor fi transmise de expeditor pe baza documentelor justificative și a calculațiilor prezentate transportatorului. Transportatorul este obligat să trimită în scris acceptul/refuzul său pentru plata penalităților de întârziere sus-menționate în termen de 10 zile lucrătoare de la primirea solicitării expeditorului privind plata sumelor respective; în caz contrar, sumele respective vor fi considerate ca fiind integral acceptate la plată de către transportator. Factura pentru penalitățile de întârziere respective va fi emisă de către expeditor în termen de 3 zile de la primirea acceptului transportatorului sau de la expirarea termenului sus-menționat de 10 zile. Transportatorul va achita factura în termen de ..... zile de la primirea ei, confirmată de documentul poștal de remitere.

(3) Pentru cazul în care țițeiul și gazolina sunt transportate pe calea ferată sau combinat pe conducte și calea ferată, părțile contractante vor conveni programe de transport și termene compatibile cu normele de transport pe calea ferată.

Art. 29. — (1) Transportatorul se obligă să primească, să transporte și să predea cantitățile zilnice de țiței, gazolină, condensat și etan conform programului stabilit cu expeditorul.

(2) Transportatorul răspunde de cantitatea și calitatea (conform anexei nr. 1) țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului din momentul primirii de la expeditor și până în momentul predării la destinație, influențată de consumul tehnologic.

(3) Transportatorul se obligă să asigure cazane de cale ferată goale în rampele de încărcare și să optimizeze încărcarea și transportul produselor astfel încât să se asigure cazane de cale ferată pline în rampele de descărcare ale expeditorului, la nivelul capacității acestora de descărcare, conform convențiilor de încărcare-descărcare.

Art. 30. — Transportatorul se obligă să acționeze în mod corespunzător pentru remedierea eventualelor avarii.

Art. 31. — Transportatorul este obligat să transmită expeditorului documentele cuprinse în anexa nr. 6 la termenele stabilite în aceasta.

Art. 32. — (1) Transportatorul are obligația să asigure la sistemele proprii de depozitare și de măsurare cantitativă și calitativă aflate la interfața expeditor/transportator, după caz: verificarea metrologică, etalonarea și calibrarea. Aceste operațiuni se vor efectua de firme autorizate de Biroul Român de Metrologie Legală, la termenele și în condițiile prevăzute de legislația și procedurile în domeniu.

(2) Transportatorul are obligația, dacă deține laboratoare proprii, să le doteze în mod corespunzător.

Art. 33. — (1) În termen de ..... zile lucrătoare de la încheierea lunii, precum și la încetarea contractului din orice motiv, transportatorul va întocmi și va prezenta expeditorului mișcarea (balanța) produselor transportate, conform anexelor nr. 7.1 și 7.2, având la bază procesele-verbale de predare-primire. Procesele-verbale de predare-primire se întocmesc și se semnează de expeditor și transportator pe baza bonurilor provizorii și a rapoartelor de încercare.

(2) În cazul în care expeditorul contestă în mod justificat balanța, transportatorul va întocmi și va prezenta expeditorului balanța refăcută în termen de 4 zile lucrătoare de la primirea contestației.

Art. 34. — Transportatorul se obligă să anunțe cu minimum 30 de zile calendaristice înainte reviziile și reparațiile programate pentru echipamentele și instalațiile de transport.

Art. 35. — Transportatorul va analiza toate solicitările de transport primite și va decide înainte de data de 30 noiembrie a fiecărui an, conform condițiilor și procedurilor stabilite, dacă aprobă cererile primite. Decizia incluzând opțiunile selectate în mod corect și nediscriminatoriu, cu motivarea acestora, se va notifica în scris fiecărui solicitant.

Art. 36. — Transportatorul nu este obligat să presteze servicii de transport al produselor atunci când:

a) nu există capacitate disponibilă în conductele Sistemului național de transport, în raport cu programul de transport al țiteiului, gazolinei, condensatului și etanului și cu rutele solicitate. În cazul în care nu există suficientă capacitate disponibilă pentru a transporta întreaga cantitate solicitată, transportatorul va informa expeditorul, iar acesta va putea să își modifice cererea în mod corespunzător;

b) există considerente de ordin tehnic, operațional sau de siguranță care ar putea afecta exploatarea Sistemului național de transport;

c) calitatea produselor solicitate să fie transportate nu respectă:

— specificațiile de calitate ale transporturilor de produse contractate;

— specificațiile de pompabilitate corespunzătoare pentru conductele Sistemului național de transport, conform paragrafului „Condiții de pompabilitate” din anexa nr. 1;

— specificațiile din fișele cu date de securitate ale produselor contractate;

— calitatea transporturilor de produse solicitate cărora li s-a acordat un nivel mai înalt de prioritate în cadrul cererii;

d) capacitatea disponibilă este necesară în vederea îndeplinirii unor obligații pentru prestarea unor servicii publice de către transportator conform legislației în vigoare;

e) expeditorul nu și-a îndeplinit obligațiile financiare față de transportator cu privire la serviciile de transport al produselor prestate anterior și nu prezintă garanții sau siguranță cu privire la obligațiile de plată viitoare;

f) expeditorul sau entitatea împuternicită de acesta nu a transmis notificarea privind luarea în primire a țiteiului în vederea transportului;

g) expeditorul nu asigură capacități de descărcare la nivelul programelor stabilite, pentru cantitățile transportate pe calea ferată.

Art. 37. — Transportatorul are dreptul să sisteze toate operațiunile privind prestarea serviciilor de transport în condițiile menționate la art. 10 alin. (2).

CAPITOLUL IX

Răspunderea contractuală

Art. 38. — Transportatorul nu poate fi răspunzător față de expeditor pentru nicio întârziere, deteriorare sau pierdere a produselor pe timpul transportului, dacă respectiva întârziere, deteriorare sau pierdere a produselor a fost exclusiv cauzată de deteriorarea conductelor sau instalațiilor sistemului de transport din vina dovedită a expeditorului.

Art. 39. — (1) Expeditorul are obligația să despăgubească transportatorul pentru orice pierdere sau cheltuială dovedită de transportator, care este din vina sa sau s-a produs ca urmare a nerespectării prevederilor prezentului contract.

(2) Transportatorul are obligația să despăgubească expeditorul pentru orice pierdere sau cheltuială dovedită de expeditor, care este din vina sa ori s-a produs ca urmare a nerespectării prevederilor prezentului contract.

(3) Pierderea sau cheltuiala suferită de partea contractuală lezată conform alin. (1) sau (2) va fi transmisă pe baza documentelor justificative și a calculațiilor prezentate către partenerul contractual, care este obligat să trimită în scris acceptul/refuzul său pentru plata pierderilor sau cheltuielilor susmenționate în termen de 10 zile lucrătoare de la primirea solicitării privind plata sumelor respective; în caz contrar, sumele respective vor fi considerate ca fiind integral acceptate la plată. Pe cale de consecință, partea lezată va emite o factură privind contravaloarea pierderii sau cheltuielii de orice fel provocate de partenerul contractual în termen de 3 zile de la primirea acceptului acestuia sau de la expirarea termenului susmenționat de 10 zile. Factura va fi achitată în termen de ..... zile lucrătoare de la primirea ei, confirmată de documentul poștal de remitere.

Art. 40. — După semnarea cumulativă a documentelor de recepție a produselor (proces-verbal de predare-primire întocmit în baza bonului provizoriu și a raportului de încercare) la punctul de primire, răspunderea cantitativă și calitativă trece în sarcina transportatorului până la predarea lor la rafinărie/destinație pe baza semnării cumulative a documentelor de recepție (proces-verbal de predare-primire întocmit în baza bonului provizoriu și a raportului de încercare) la punctul de predare, moment în care răspunderea cantitativă și calitativă trece în sarcina expeditorului. Fiecare parte, înainte de semnarea procesului-verbal de predare-primire, poate solicita reluarea procesului de predare-primire, dacă există suspiciuni rezonabile de eroare privind determinarea inițială a stocului.

Art. 41. — Transportatorul răspunde de integritatea produselor transportate. Orice pierdere sau deteriorare a produselor transportate apărută pe parcursul executării prestației de către acesta, dacă nu este din culpa exclusivă a expeditorului, se impută transportatorului.

CAPITOLUL X

Reclamații

Art. 42. — Părțile vor transmite în scris, în termen de 5 zile lucrătoare de la recepția țiteiului, gazolinei, condensatului sau etanului, reclamațiile în legătură cu calitatea acestora. Confirmarea reclamației se va face prin analizarea probelor-martor sigilate și păstrate. Neexercitarea acestui drept în termenul prevăzut presupune însușirea de către părți a rezultatelor de la recepția produsului.

CAPITOLUL XI

Clauze speciale

Art. 43. — (1) Prezentul contract este sub incidența legii române.

(2) Expeditorul și transportatorul au obligația ca pentru incintele proprii să încheie contracte sau convenții privind dotarea, utilizarea instalațiilor și respectarea normelor în vigoare privind tehnica securității muncii, prevenirea și stingerea incendiilor și protecția mediului.

Art. 44. — Părțile contractante se obligă să respecte confidențialitatea prezentului contract.

Art. 45. — Arhivarea documentelor pe baza cărora se întocmește balanța (mișcarea) de transport al produselor se face de ambele părți, conform normelor specifice de păstrare a documentelor.

Art. 46. — Niciuna dintre prevederile prezentului contract nu va fi destinată stabilirii unei relații de subordonare între părți, fiecare parte fiind în întregime responsabilă pentru obligațiile care îi incumbă conform contractului.

Art. 47. — (1) Recepția produselor în punctele de primire pentru predarea la transport se va face în intervalul orar 8,00—16,00 al zilei.

(2) Recepția produselor în punctele de predare pentru livrarea la destinație se va face în intervalul 8,00—20,00.

Art. 48. — Pentru ultima zi din lună, recepțiile produselor atât în punctele de primire, cât și în punctele de predare se vor face, de principiu, în intervalul 8,00—8,00.

Art. 49. — Părțile contractante se vor informa reciproc, în formă scrisă, cu cel puțin ..... zile înaintea luării măsurilor tehnice, organizatorice și de restructurare cu impact asupra

activității de transport, pentru a se pune de acord asupra activităților curente și viitoare.

Art. 50. — Nerespectarea obligațiilor asumate prin prezentul contract atrage răspunderea părților contractante conform dispozițiilor legale.

Art. 51. — Litigiile apărute în cursul derulării acestui contract se rezolvă pe cale amiabilă, iar în caz contrar vor fi supuse spre soluționare instanțelor de drept comun competente, în conformitate cu prevederile Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările ulterioare.

Art. 52. — Orice modificare a condițiilor prezentului contract se va face prin act adițional însoțit de ambele părți.

Art. 53. — Forța majoră apără de răspundere partea care o invocă și se comunică celeilalte părți contractante în termen de 5 zile, iar în următoarele 15 zile trebuie transmise documentele care să ateste evenimentele respective, astfel cum au fost convenite de părți. Forța majoră exonerează părțile contractante de îndeplinirea obligațiilor asumate pe toată perioada în care aceasta acționează. Îndeplinirea prezentului contract va fi suspendată în perioada de acțiune a forței majore, dar fără a prejudicia drepturile ce li se cuvin părților până la apariția acesteia.

Art. 54. — Denunțarea unilaterală a prezentului contract se poate face de către partea interesată cu un termen de preaviz de 30 de zile față de data la care aceasta devine operațională.

Art. 55. — Anexele nr. 1, 2, 3, 3.1, 4, 5, 6, 7.1 și 7.2 fac parte integrantă din prezentul contract. Prezentul contract a fost încheiat la data de....., în două exemplare, cu anexe, câte unul pentru fiecare parte contractantă, și intră în vigoare la data de.....

Expeditor
Director general,
.....
Director economic,
.....
Oficiul juridic,
.....

Transportator
Director general,
.....
Director economic,
.....
Oficiul juridic,
.....

*ANEXA Nr. 1
la contractul-cadru*

N O R M E

privind calitatea, recepția și predarea țiteiului, gazolinei, condensatului și etanului

Calitatea

1. Expeditorul va prezenta la semnarea contractului fișele de calitate/specificațiile produselor ce urmează să fie transportate (anexele A1—A3, care fac parte integrantă din prezentele norme).

2. Expeditorul va prezenta la semnarea contractului fișele cu date de securitate ale produselor ce urmează să fie transportate, conform legislației în vigoare.

3. Transportatorul va preda la destinație produsele primite de la expeditor în parametrii de calitate cu care acestea au fost preluate, ținându-se cont de eventualele amestecuri cu stocul de operare existent în conducte, de stocul din rezervoarele-tampon (buffer) și de stocul din rezervoarele de primire din rafinării, de abaterile admise ale determinărilor calitative, precum și de modificările acelor parametri de calitate ce pot apărea independent de acțiunea transportatorului.

4. În cazul în care pe aceeași conductă se transportă mai multe sortimente de țitei, la destinație se va preda sortimentul de țitei cel mai apropiat de cel preluat pentru pompă.

Transportatorul va ține evidența cronologică a pompărilor și va transmite zilnic expeditorului programul de transport și de livrare la destinație pe cantități și sortimente.

Condiții de pompabilitate

A. Pentru țiteiul din import

1. Expeditorul va preda transportatorului pentru pompă țitei care la recepție trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

— temperatura de congelare trebuie să fie cu cel puțin 7°C mai mică decât temperatura solului, măsurată pe traseul conductei;

— viscozitatea la temperatura minimă a solului trebuie să fie maximum 80 cSt sau 11°C.

2. Temperatura solului măsurată pe traseul conductei va fi comunicată zilnic de transportator expeditorului pentru ca acesta să pregătească țiteiul conform condițiilor precizate la pct. 1.

3. Condiția de omogenitate:

• pentru recepția rezervoarelor cu țitei omogen (diferența de densitate între probele de nivel superior, mijloc și aspirație se

încadrează în limitele de ± 5 kg/mc) se constituie proba compusă din cele 3 probe individuale, prin amestecare proporțională determinându-se caracteristicile țiteiului;

- pentru recepția rezervoarelor cu țitei neomogen (diferența de densitate între probele de nivel superior, mijloc și aspirație nu se încadrează în limitele de ± 5 kg/mc) se recoltează probe punctuale de la nivelele intermediare sau echidistante, astfel încât să fie prinse toate straturile. Din probele punctuale se constituie proba compusă, la care se determină caracteristicile țiteiului. De asemenea se determină densitatea și pentru probele intermediare;

- în cazul în care diferența de densitate între două probe este mai mare de $0,005 \text{ kg/dm}^3$ atunci se va determina punctul de congelare și viscozitatea la probele de densitate maximă și minimă; dacă aceste două determinări se încadrează în condițiile de calitate prevăzute, țiteiul va fi recepționat pentru pompare;

- se verifică conținutul de apă la proba de aspirație care trebuie să fie de maximum 1% (condiția de recepție a țiteiului).

B. Pentru țiteiul din țară

Pentru asigurarea pompării pe conductă a țiteiurilor parafinoase, acestea trebuie să îndeplinească condiția de pompabilitate privind punctul de congelare (să fie cu cel puțin 7°C mai mic decât temperatura solului măsurată pe traseul conductei).

Recepția și predarea

a) Pentru transport pe conductă

1. Primirea produselor din producția internă de la punctele de predare-primire se va face numai pe timpul zilei, prin recepție la intervalele prevăzute în anexa B, care face parte integrantă din prezentele norme, întocmită de expeditor de comun acord cu transportatorul.

2. Primirea țiteiului din import în punctul de primire Societatea OIL TERMINAL — S.A. se face la solicitarea Societății OIL TERMINAL — S.A., de regulă pe timpul zilei, pe bază de telefonogramă, care trebuie să cuprindă următoarele: proprietarul țiteiului, numărul rezervorului, cantitatea liberă la pompare, punctul de destinație al transportului și ora la care se efectuează recepția.

3. Înainte de umplerea rezervorului în vederea recepției se izolează conducta de legătură dintre părți, prin închiderea și sigilarea ventilelor. Violarea sigiliilor atrage răspunderea legală pentru partea vinovată.

4.1. Recepția calitativă și cantitativă a produselor se efectuează în rezervoarele/skidurile de măsură (unde este cazul) și laboratoarele expeditorului sau transportatorului, cu respectarea standardelor de referință prevăzute în anexele C1—C4, care fac parte integrantă din prezentele norme.

4.2. Tabelele de calibrare ale rezervoarelor, buletinele de verificare și certificatele MID, după caz, aferente instrumentației și sistemelor de măsurare utilizate de părți și aflate la interfața expeditor/transportator, vor fi lizibile și vor fi puse la dispoziția ambelor părți.

4.3. Rezervoarele trebuie să îndeplinească condițiile de funcționare privind depunerile de șlam, funcționarea serpentinilor de încălzire cu abur (după caz) și a conductei de scurgere a apei tehnologice, să asigure posibilitatea de sigilare a ventilelor de pe conductele tehnologice, precum și de sigilare și eșantionare a probelor, să fie dotate și întreținute conform prevederilor în vigoare privind securitatea și sănătatea în muncă, situații de urgență și protecția mediului.

4.4. Părțile se angajează să schimbe între ele, la cerere, informații cu privire la datele înregistrate în sistemul automatizat de măsură și control în fiecare depozit/rafinărie aflat/aflată la interfața expeditor/transportator. Specialiștii celor două părți vor conveni asupra procedurii de transmitere a informațiilor.

5.1. În cazul în care transportatorul/expeditorul va pune în funcțiune sisteme automate de măsură a livrărilor de țitei (skiduri de măsură), părțile vor agree și vor întocmi proceduri de lucru și măsurare în conformitate cu standardele românești și/sau internaționale, în care se va specifica modul de determinare a cantității de țitei, gazolină, condensat și etan livrate/primate.

5.2. Sistemele de măsurare debit ale părților aflate la interfața expeditor/transportator trebuie să fie perfect funcționale în cadrul regimurilor de pompare, conforme condițiilor de proiectare/certificatele MID, cu filtre curățate, având sistemul de culegere și transmitere a datelor astfel configurat și verificat încât să poată transfera/transmite, la cerere, informații către sistemele informaționale ale celeilalte părți.

5.3. Expeditorul/Transportatorul va putea, în cazul în care are temeri justificate cu privire la rezultatele măsurătorilor efectuate, să conteste, să ceară repetarea operațiunilor.

6. Transportatorul împreună cu expeditorul vor întocmi: raportul de încercare, bonul provizoriu, procesul-verbal de predare-primire, în două exemplare semnate de cele două părți, conform anexelor D1—D5, care fac parte integrantă din prezentele norme.

7. Predarea către terți a țiteiului și gazolinei se face de către transportator numai la comunicarea scrisă a expeditorului și cu acordul părților. Transportatorul va transmite procesul-verbal de predare-primire expeditorului pentru facturare.

8. În vederea recepției se vor eșantiona probe de către transportator în prezența expeditorului.

9. Din țiteiul recepționat se va păstra la transportator sau expeditor, după caz, câte o probă-martor de un litru, sigilată de ambele părți, timp de ..... zile de la recepție, pentru analiză în caz de reclamație. În caz de litigiu analiza se efectuează la un laborator stabilit de comun acord de ambele părți contractante. În situația în care prin analiza probei-martor reclamația se dovedește întemeiată, partea în culpă suportă consecințele. Recipientele pentru probe vor fi asigurate de cei care păstrează probele.

b) Pentru transport pe calea ferată

1. Recepția cantitativă a țiteiului și gazolinei ce se transportă pe calea ferată se poate face astfel:

1.1. la rezervoare, înainte și după transvazare în/din vagoane, respectându-se instrucțiunile în vigoare prevăzute în anexele C1 și C2, conform protocolului convenit;

1.2. la cazane, prin cântărirea vagoanelor-cisternă la plin și la gol pe cântare electronice, aprobate metrologic, în prezența expeditorului și transportatorului, întocmindu-se fișa de cântar, în care se consemnează: numerele cazanelor, cantitatea brută determinată prin cântărire și tara reală determinată prin cântărirea la gol a fiecărui vagon-cisternă.

Pe baza raportului de încercare și a fișei de cântar se întocmește procesul-verbal de predare-primire a țiteiului sau gazolinei, pentru un lot (o navetă) de cazane, care se semnează de către expeditor și transportator.

Procesul-verbal de predare-primire a țiteiului sau gazolinei va conține următoarele date:

- cantitatea brută, determinată prin diferența la cântărire între gol și plin;

- cantitatea totală de impurități (apă, sedimente, sare), determinată pe baza raportului de încercare;

- cantitatea netă, rezultată ca diferență între cantitatea brută determinată prin cântărire și cantitatea totală de impurități.

1.3. Când nu există posibilitatea de transvazare într-un rezervor sau cântărire pe cântar electronic, se determină volumul de țitei prin calibrare. Standardul de referință privind stabilirea cantității de țitei este SR 1165: 2004.

2. Recepția calitativă a țiteiului și gazolinei se face de către expeditor, în prezența transportatorului, prin eșantionarea probelor manual sau prin sistemul automat, cu întocmirea raportului de încercare.

ANEXA A1
la norme

UNITATEA .....

Fișa de calitate a țițeiului

Sortiment	Conținut maxim în apă + impurități mecanice	(% m/m) Cloruri	Congelare păcură
A1 Vest	1	max. 0,06	sub -15°C
A3 Vest	1	max. 0,06	sub -15°C
A3 Rest	1	max. 0,06	sub -15°C
A3 Seleționat	1	max. 0,06	sub -30°C
A3 Neseleționat	1	max. 0,06	sub -15°C
A3 Videle	1	max. 0,06	sub -30°C
A3 Independența	1	max. 0,06	sub -30°C
A3 Suplac	1	max. 0,06	sub -30°C
B (Olt, Rest)	1	max. 0,06	între -15 și 18°C
C (Moldova, Rest)	1	max. 0,06	peste +18°C
C Seleționat	1	max. 0,06	peste +18°C
C Marin	1	max. 0,06	peste +18°C

Expedito

.....

Transportator,

.....

ANEXA A2
la norme

UNITATEA .....

Fișa de calitate a gazolinei

Caracteristica	Valoarea admisă	Standardele de referință privind metoda de încercare*)
Densitate	max. 0,650	

*) Conform standardelor în vigoare acceptate de părți, aplicabile atât la primirea produsului, cât și la predarea acestuia.

Se verifică proba de la scurgere cu permanganat de potasiu.

Expedito

.....

Transportator,

.....

ANEXA A3
la norme

UNITATEA .....

Fișa de calitate a condensatului

Caracteristica	Valoarea admisă	Standardele de referință privind metoda de încercare*)
Densitate la 15°C	0,651—0,800 g/cm ³	
Conținut impurități:		
— apă		
— mecanice + apă	max. 1% m/m	
Cloruri	max. 0,06% m/m	
Distilare	la 100°C max. 60% v/v 200°C max. 85% v/v	

*) Conform standardelor în vigoare acceptate de părți, aplicabile atât la primirea produsului, cât și la predarea acestuia.

Expedito

.....

Transportator,

.....

UNITATEA .....

Puncte de predare-primire a țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului și periodicitatea predării

Nr. crt.	Locația	Punctul de predare	Produsul	Estimat (to/zi)	Perioada de recepție
0	1	2	3	4	5

Expeditor,
.....Transportator,
.....

UNITATEA .....

Lista operațiilor care se pot efectua (după caz) la recepția țițeiului din țară

Nr. crt.	Operațiunea	Standardele de referință privind metoda de încercare*)
1.	Măsurarea stocului, temperaturii țițeiului din rezervor și calculul cantității	
2.	Eșantionarea probelor	
3.	Determinarea densității	
4.	Determinarea conținutului de apă	
5.	Determinarea conținutului de cloruri	
6.	Determinarea punctului de congelare	
7.	Determinarea viscozității cinematice	
8.	Determinarea conținutului de sediment	

*) Conform standardelor în vigoare acceptate de părți, aplicabile atât la primirea produsului, cât și la predarea acestuia.

Expeditor,
.....Transportator,
.....

UNITATEA .....

Lista operațiilor care se pot efectua (după caz) la recepția gazolinei

Operațiunea	Standardele de referință privind metoda de încercare*)
Determinarea densității	

*) Conform standardelor în vigoare acceptate de părți, aplicabile atât la primirea produsului, cât și la predarea acestuia.

Se verifică proba de la scurgere cu permanganat de potasiu.

Expeditor,
.....Transportator,
.....

UNITATEA .....

Lista operațiilor care se pot efectua (după caz) la recepția condensatului

Nr. crt.	Operațiunea	Standardele de referință privind metoda de încercare*)
1.	Măsurarea stocului, temperaturii țiteiului din rezervor și calculul cantității	
2.	Eșantionarea probelor	
3.	Determinarea densității	
4.	Determinarea conținutului de apă	
5.	Determinarea conținutului de cloruri	
6.	Determinarea punctului de congelare	
7.	Determinarea viscozității cinematice	
8.	Determinarea conținutului de sediment	

*) Conform standardelor în vigoare acceptate de părți, aplicabile atât la primirea produsului, cât și la predarea acestuia.

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

UNITATEA .....

Lista operațiilor care se pot efectua (după caz) la recepția țiteiului din import

Nr. crt.	Operațiunea	Standardele de referință privind metoda de încercare*)
1.	Măsurarea stocului, temperaturii țiteiului din rezervor și calculul cantității nete	
2.	Eșantionarea probelor	
3.	Determinarea densității	
4.	Determinarea conținutului de apă prin metoda distilării	
5.	Determinarea conținutului de cloruri	
6.	Determinarea punctului de congelare	
7.	Determinarea viscozității cinematice	
8.	Determinarea sedimentului prin extracție	
9.	Determinarea conținutului de sulf	

*) Conform standardelor în vigoare acceptate de părți, aplicabile atât la primirea produsului, cât și la predarea acestuia.

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

— Model de raport de încercare a țițeiului din import —

UNITATEA .....

Raport de încercare

nr. .... data .....

Țiței probă ..... din rezervor nr. ....

Predat de .....

Caracteristici		U.M.	Valoare admisă	Valoare determinată	Metoda de încercare
Temperatură țiței în laborator		°C			
Densitate țiței la temperatura probei în laborator		g/cm ³			
Densitate la 15°C în vid		g/cm ³			
Densitate la 15°C în aer		g/cm ³			
Viscozitate la temperatura solului		Cst.			
Conținut sulf		% m/m			
Temperatura de congelare		°C			
Conținut impurități	Apă	% m/m			
	Sediment	% m/m			
	Cloruri	% m/m			
	Total impurități	% m/m			

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

— Model de raport de încercare a țițeiului din țară —

UNITATEA .....

Raport de încercare

nr. .... data .....

Țiței probă ..... din rezervor nr. ....

Predat de .....

Caracteristici		U.M.	Valoare admisă	Valoare determinată	Metoda de încercare
Temperatură țiței în laborator		°C			
Densitate țiței la temperatura probei în laborator		g/cm ³			
Densitate la 15°C în vid		g/cm ³			
Densitate la 15°C în aer		g/cm ³			
Conținut impurități	Apă	%			
	Sediment	%			
	Cloruri	%			
	Total impurități	%			

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

— Model de raport de încercare a gazolinei —

UNITATEA .....

Raport de încercare

nr. .... data .....

Gazolină probă ..... din rezervor (tanc) nr. ....

Predat de .....

Caracteristici	U.M.	Valoare admisă	Valoare	Metoda de încercare
Densitate	g/cm ³			

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

ANEXA D3
la norme

— Model de bon provizoriu — (a se vedea imaginea asociată)

Depozitul .....

Bon provizoriu nr. ....

Pentru rezervorul nr. ....

Rezervor plin

Predător: .....

Primitor: .....

Data .....

Ora .....

Nr. crt.	Caracteristici	U.M.	Valoare determinată
1	Înălțime stoc	cm	
2	Temperatură rezervor	°C	
3	Factor corecție volum		

Am predatAm primit

Rezervor stoc „la gol”

Predător: .....

Primitor: .....

Data .....

Ora .....

Nr. crt.	Caracteristici	U.M.	Valoare determinată
1	Înălțime stoc	cm	
2	Temperatură rezervor	°C	
3	Factor corecție volum		

Am predatAm primit

Societatea CONPET — S.A.
Depozit .....
Sector .....

Proces-verbal de predare-primire a gazolinei
nr. .... din data .....

Predător .....

Primitor .....

Nr. tanc sau rezervor	Calibrare l/cm	Datele recepției							
		Stoc	Măsură			Volum	Cantitate (kg)		
			Cm	Dens.	Temp. °C	Litri	Total	Total recepționat	
		Gol							
		Plin							
		Gol							
		Plin							
		Gol							
		Plin							
		Gol							
		Plin							
		Gol							
		Plin							
Total proces-verbal:									

Observații:

.....

Predător

Numele .....

Semnătura .....

Primitor

Numele .....

Semnătura .....

Proces-verbal de predare-primire a țițeiului

Predător .....

Primitor .....

Rez. nr.	Măsura rez. (cm)	Temp. rez. (°C)	Nr. rap. de încerc.	Densitate 15°C _{aer} (kg/l)	Impurități totale (%gr)	Volum total calibrare (litri)	Deplas. capac (litri)	Volum total corectat (litri)	Fac. de corecție volum (tab. 54A)	Volum brut (litri)	Cantitate brută (kg)	Cantitate impurități (kg)	Cantitate netă (kg)
								7—8*		7 x 10; 9* x 10	5 x 11	12 x 6/100	12—13
1	2	3	4	5	6	7	8*	9*	10	11	12	13	14
Plin													
Gol													
Dif.													

Observații .....

Conform bon provizoriu nr. ....

NOTE:

— Rubricile 8* și 9* sunt valabile în cazul rezervoarelor cu capac plutitor.

— Pentru rezervoarele cu capac plutitor 11 = 9* x 10

Predător,

.....

Vizat:

Inspector,

.....

Primitor,

.....

DEFINIȚII

Act adițional — actul scris, încheiat între părțile contractante, prin care se aduc modificări sau completări contractului

An calendaristic — perioada de 12 luni începând cu 1 ianuarie și încheindu-se la 31 decembrie

An contractual — perioada de 12 luni calculate de la data intrării în vigoare a contractului

Balanță — documentul care reflectă evoluția cantităților de țiței primite, pompate și predate pe o perioadă determinată

Bon provizoriu — documentul primar de primire și predare a țițeiului care atestă parametrii inițiali (înălțimea lichidului, temperatura, densitatea, impuritățile mecanice și conținutul de sare) ce vor fi folosiți ulterior pentru determinarea masei nete (kg)

Contract — actul juridic încheiat între expeditor și transportator pentru transportul țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului

Condensat — amestec de hidrocarburi lichide, constituite din produse cu tensiune joasă de vapori, ce trebuie transportat de la punctele de primire la punctele de predare, la anumiți parametri de presiune și temperatură

Consum tehnologic normat — cota procentuală din cantitatea primită, admisă de părțile contractante ca pierdere pe timpul transportului

Consum tehnologic efectiv — cantitatea de produs determinată la inventarierea stocului, ținându-se seama de cantitățile primite, cantitățile predate și stocul inițial de țiței

Densitate — masa pe unitate de volum la 15°C sau la 20°C, exprimată în g/cm³

Durata contractului — perioada pentru care se încheie contractul

Expeditor — persoana care, în nume propriu și pe seama sa sau în numele și pe seama unui terț, încheie contractul de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului

Etan — o hidrocarbură obținută prin separarea gazelor de sondă, ce trebuie transportată sub forma lichidă de la punctul de primire la punctul de predare, la anumiți parametri de presiune și debit

Forță majoră — evenimentul independent de voința părților, imprevizibil și insurmontabil, apărut după încheierea contractului, care determină dispariția bunurilor sau împiedică părțile să își execute obligațiile asumate

Gazolină — fracțiune petrolieră lichidă, sub presiune, cuprinzând hidrocarburi de la tipul C₁ la tipul C₁₅, rezultată din degazolinarea gazelor prin diferite procedee

Notificare — orice comunicare având legătură cu contractul, făcută în scris celeilalte părți și transmisă prin fax, e-mail sau scrisoare recomandată. Data notificării este data confirmării de primire a faxului sau data depunerii la poștă a scrisorii recomandate.

Părți contractante — expeditorul și transportatorul

Proces-verbal de predare-primire — documentul care atestă calitatea și cantitatea țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului predate, respectiv primite

Produce — țiței, gazolină, condensat și etan

Program de transport — programul cu cantitățile contractate de expeditor în vederea transportului

Punct de primire — locul nominalizat de expeditor în care transportatorul primește cantitativ și calitativ țițeiul, gazolina, condensatul și etanul

Punct de predare — locul nominalizat de expeditor în care transportatorul predă cantitativ și calitativ țițeiul, gazolina, condensatul și etanul

Rafinării oprite — nefuncționarea acestora, determinată de reviziile și opririle prevăzute să aibă loc la instalațiile de prelucrare și la rampele de descărcare

Raport de încercare — certificatul de calitate care atestă proprietățile fizico-chimice ale țițeiului care va fi transportat

Sistem național de transport — ansamblul actual de conducte și stații de pompare, precum și instalațiile, echipamentele și dotările aferente, care asigură transportul țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului între punctele de primire și punctele de predare

Stoc de operare — cantitatea de produs corespunzătoare volumului interior al conductei (zestrea conductei) și stocului mort din rezervoare care au caracter de permanență și nu fac obiectul transportului. Rolul stocului de operare este acela de a asigura siguranța tehnologică a Sistemului național de transport și participă ca element accesoriu la activitatea de transport, fără de care activitatea de transport nu se poate efectua.

Stoc mort din rezervor — cantitatea de produs corespunzătoare nivelului din rezervor la care nu mai poate fi pompat produsul

Stoc fizic — cantitatea de țiței, gazolină, condensat și etan existentă în conducte, rezervoare sau cazane de cale ferată aflată în proprietatea expeditorului și/sau a transportatorului

Șlam — deșeu periculos de natură organică și anorganică care se separă de țiței și se depune în rezervor în urma procesului de depozitare

Terț — persoană în numele și pe seama căreia, în baza împuternicirii primite, expeditorul exercită drepturile și îndeplinește obligațiile potrivit clauzelor contractuale

Transport — activitatea de primire, condiționare, pompare și predare a țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului

Transportator — concesionar al Sistemului național de transport — persoană juridică română care efectuează primirea, depozitarea, transportul și predarea țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului la punctele de predare

Țiței — amestec de hidrocarburi lichide, ce se poate încadra în sortimentele parafinos, semiparafinos și asfaltos, ce trebuie transportat de la punctele de primire la punctele de predare, la anumiți parametri de presiune și temperatură

Țiței liber la pompare — țiței degrevat de orice sarcini, inclusiv cele fiscale

Trimestru — fiecare dintre perioadele de 3 luni consecutive în care este împărțit anul calendaristic

Zestrea conductei — cantitatea de fluid, în condițiile de presiune și temperatură de operare, corespunzătoare volumului interior al țevii, fără de care nu se poate efectua transportul pe conductă. Rolul zestrei conductei este acela de a asigura siguranța tehnologică a Sistemului național de transport și participă ca element accesoriu la activitatea de transport, fără de care activitatea de transport nu se poate efectua.

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

UNITATEA .....

PROGRAM DE TRANSPORT
al cantităților anuale și lunare de țiței, gazolină, condensat și etan pentru anul .....
— tone —

Nr. crt.	Punctul de primire	Sortimentul	Punctul de predare	Total an	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

UNITATEA .....

PROGRAM DE TRANSPORT ȚIȚEI ȘI GAZOLINĂ CU CAZANE CF
pentru anul .....

Sucursala	Schela	Rampa de încărcare	Calitate	An (tone)	Medie (tone/zi)	Destinație

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

UNITATEA .....

LIMITELE MAXIME ANUALE
admise drept consumuri tehnologice pentru activitățile de primire, depozitare, transport și predare a țițeiului, gazolinei și condensatului

- Țiței din țară = ... %
 — Țiței marin = ... %
 — Țiței din import = ... %
 — Gazolină = ... %
 — Condensat = ... %

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

UNITATEA .....

SITUAȚIA
privind spațiul de depozitare a gazolinei și a etanului în caz de avarii

Nr. crt.	Produsul	Zona de producție	Punctul de primire	Spațiu depozitare

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

UNITATEA .....

LISTA
cuprinzând documentele și termenele de transmitere

Nr. crt.	Denumirea documentului	Termenul de transmitere	Întocmit de ...
1.	Predarea țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului lichid	a doua zi a decadei	transportator
2.	Program de predare a produselor destinate prelucrării	10 zile lucrătoare înainte de începerea lunii	expeditor
3.	Graficul lunar al transportului țițeiului și gazolinei cu cazane de cale ferată	cel mai târziu pe data de 5 pentru luna următoare	expeditor
4.	Graficul anual al transportului țițeiului și gazolinei cu cazane de cale ferată	cel mai târziu pe data de 15.11 pentru anul următor	expeditor
5.	Balanța de transport al țițeiului și gazolinei cu cazane de cale ferată lunară și cumulată an	a opta zi lucrătoare a lunii următoare	transportator
6.	Raport de sinteză privind activitatea de transport al țițeiului pe conductă și calea ferată	zilnic (telefon/fax)	transportator
7.	Balanța de transport al produselor, lunară și la schimbarea prețului produselor și cumulată an	a opta zi lucrătoare a lunii următoare	transportator
8.	Graficul de încărcare și sosire la destinație a navetelor de cale ferată	săptămânal	transportator

Expeditor,

.....

Transportator,

.....

MIȘCARE (BALANȚĂ)
țiței, gazolină, condensat și etan în perioada .....

Nr. crt.	Locația	A1 Vest	A3 Vest	A3 Rest	A3 Sel	A3 Nesel	A3 Videle	A3 Indep	A3 Suplac	B Olt	B Rest	C Sel	C Mold	C Marin	C Rest	Total	Condensat	Gazolină	Etan lichid
	Stoc 1																		
	Primiri																		
	Primiri + stoc 1																		
	Transfer 1																		
	Total intrări																		
	Total livrări																		
	Terți																		
	Pierderi																		
	Transfer gazolină																		
	Transfer 2																		
	Total ieșiri																		
	Stoc 2 Conpet																		
	Stoc 2 terți																		

Transportator,

.....

**MIȘCAREA (BALANȚA)
țițeiului transportat pe rețeaua de conducte pentru țițeiul din import**

	Luna (kg)	Cumulat an (kg)
Stoc inițial		
Primit de la S.C. OIL TERMINAL — S.A.		
Primit + stoc		
Transfer		
Total intrări		
Livrat la Rafinăria		
Consum tehnologic efectiv		
Total ieșiri		
Stoc final		

Transportator,
.....

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

